

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozzunk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: Egész évre 20 kor. Fél évre 10 „ Negyed évre 5 „	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz. Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.	HIRDETÉSEKET a lap kiadóhivatala veszi fel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix	261
Magánérdek a közbiz. ellen. — Id. Egan Lajos	262
Védekezés az árpa és zabtűszög ellen. — S. Mező Károly	262
Van-e a burgonyának veszedelmes betegsége? — Dr. Rapalcs Raymond	263
Utikészítés hegy- és dombvidékeken	264
A takarmányváltoztatás gyors átmenetének hátrányai. — Bászai Elek	265
Édes kőmenny. — Rodiczky Jenő	265
Könyvismertetés.	266
Kérdések és feleletek	266
Kérdések: 85 katasztrális hold kezelése az első évben. K. Z. — Chilisalétróm vagy kénsavas ammóniák? W. I. — Magrépa ültetés. F. E. — Wedder használati jelentősége. B. I.	
Feleletek: Buza chilisalétrómozása. Szűcs János. — Kaszálók létesítése árnyékos gyümölcsösben. B. G. F. — Cserezhnyeértékesítés. K-d. — Kertöntözés. K.	
Hírek	267
Aprók	268

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A pénzügyi helyzet. — A bolgár vámszerződés. — Az orosz gabnaszállítások. — Németország a kartellek ellen.)

Az időjárásról ne beszéljünk. Olyan mint a szerényes, histeriás asszony. Hol jókedvű, hol durcás, hol örjög. A Dunántulon utaztunk a mult hét végén és nagyon meg voltunk úgy a látott őszi, mint a serdülő tavaszi vetések állásával akár a Smolen Toni „elekedve”. A baj csak az, hogy rétek, legelők mind víz alatt állanak. Talán elég volna már a jóból az esőből. 27-én tavaszi napra ébredtünk és tart a napsugár, de meddig nem tudjuk. A gyümölcsfák főleg a kajszinbarack virágzásban, de aligha a fa el nem rugja virágát és nem lesz gyümölcs. De a hol gyümölcsös van, ott van is rovar bőven, döggivel. A börzén 23-án kezdtek leoperálni a gabona árakat akár a professorok a vakbél nyulványát. De nem igen sikerült az operáció. Az áprilisi határidő üzletnek disztelen temetést készítettek, mint a milyen volt az élete és a határidő üzlet élete általában. Requiescat! De nem „in pace”, mert annak a pax Hecuba. A marha és sertésárak lassan bár, de biztosan emelkednek. Hogyne hiszen kell jó gazdáinknak is husvétra piros tojás! Hogy a jó vidéken a t. mézárós urak milyen árakat szabnak elmondjuk, hogy a Bala-

ton mellett egy faluban a sertészomb ára kilónként 1 frt. 60 kr., holott Budapesten csak 1 frt. 30. Hjah! pardon koronaérték divik most, hát számítsuk át 3 K 20 f. és 2 K 60 f.-re. Persze a mult nyáron 3 K 80 f. volt ugyanazon hus minősége. De husminőségről ne beszéljünk mi magyar fogyasztók, sajnos, nem vagyunk wieniek.

*

A pénzügyi helyzet igen sivár. Pranger az osztrák—magyar bank főtikárának dörgedelmei határt nem ismernek. De a bankoknak a multban eszközölt hirtelen tőkeemelések is férges gyümölcseit most élvezik mindenfelé. Teljes üzletelenség és mint megbízható forrásból értesülünk még vagy négy bank felszámolás van kilátásban. Persze megkezdik a bankokat mint szövetekezeteket, azután átváltoztatják bankokká; az igazgatóságokat, elnökségeket szóval a jó zsiros jövedelmi falatokat betöltik képviselőkkel, de mindenkor laikusokkal, kik közül ha akad egy-egy ravaszabb természetű a bankszakmában nem laikus egyén a ki maga is éhes és ha t. i. a vezérigazgató is ravasz, a ki megint a maga hasznát keresi, úgy összeomlik az egész építmény. Még pedig úgy, hogy embereket és vagyonokat emészt fel. Nem tudjuk, ki örüljön? A kinek pénze van vagy a koldus a kinek nincs. Tisztelt gazdáinkhoz volna azon intő szavunk: legyenek óvatosak a pénzügyi műveleteknél. Hiszen ugyis tudják milyen nehéz hitelt szerezniök. Hogyne hiszen az agrár váltókat nem honorálja még az állami bank sem.

*

A Bulgáriával folytatott vámtárgyalásokat a kiküldöttek befejezték. Az egyezményi jegyzőkönyveket egyelőre csupán parafálják az államok megbízottai, s nálunk csak akkor kerül a képviselőház elé beczikkelyezés céljából, ha az új kormány kinevezése megtörtént. A bolgár kormány azonnal a szobranje elé terjeszti a törvényjavaslatot, hogy az életbeléptetésre felhatalmazást kérjen. Az új szerződés részleteiről azt tudtuk meg, hogy Ausztria és Magyarország megbízottai, mérsékelték a cukorvámot, számos textiláru, vas- és vasárú, gépek, bőr-, papír- és faárú vámját. Ausztria és Magyarország kiviteli Bulgáriába circa 33 millió korona értékű, melynek harmadrésze esik hazánkra. A kieszközölt vámmérséklésekkel szemben részünkről a legnagyobb engedmény az, hogy megengedjük évenként 12.000 drb levágott marha husának behozatalát. Tekintettel arra, hogy Románia silány állatállománya folytán nem tudja megszabott kontingensét kihasználni, s továbbá, hogy Bulgária szintén aligha lesz abban a helyzetben, hogy még e csekély mennyiséget is elszállítsa, az engedmény inkább elvi jelentőségűnek tekinthető. Bulgária nevezetesen e szerződéssel főként

rendezett állategészségügyi viszonyait kívánja dokumentálni, s így nem zárkozott el az elől sem, hogy a Widdinben és Orsovánál behozatalra kerülő hus a legszigorubb ellenőrzésnek vettessék alá. A kiviteli vágóhid helyét még nem állapították meg.

Elég baj ez a magyar gazdáknak, hogy Ausztria iparának terjeszkedése miatt minden kereskedelmi szerződés az ő bőrére készül. Mi lesz majd 1917-ben amikor a tömeges kereskedelmi szerződések létrejönnek?

*

A délorosz gabnakiviteli czégek az emelkedő konjunktura mellett ismételtlen megtagadták gabnaszállítási szerződéseik teljesítését. Különösen a takarmányárpánál és Hamburggal áll ez fenn, melynek ára tonnánként 30 márkával emelkedett a német piacokon. Egyes czégek be is szüntették a fizetéseiket és 25—30%-os quótákat ajánlottak, holott 75%-ot is tudtak volna fizetni. A hamburgi gabnakereskedők egyesülete érintkezésbe lépett az odesszai és nikolajevi gabnatőzsdékkal és a pétervári orosz kiviteli kamarával. Orosz részről azt az eljárást a török-olasz háboru folytán megzavart hajózási viszonyokkal mentegették. Az orosz kiviteli kamara a nevezett hamburgi egyesület és a német Handelstag képviselőivel tanácskozott és kimondták, hogy állandó német-orosz választott bíróság alakítása volna kívánatos. De az orosz kormány nem volt hajlandó ezen választott bíróság ítéleteinek a végrehajtását elrendelni és a német érdekelteket a rendes bíróságokhoz utasította. A hamburgi egyesület most Déloroszországban „jogi irodá”-kat rendezett be, melyek megfigyelik a délorosz gabnakereskedők üzleti eljárását, a német kormányhoz pedig azt a kérelmet intézte, eszközölné ki, hogy a hadviselő felek a német piacokra rendelt takarmányárpát ne tekintsék hadi dugárúnak és erre nézve tegyenek határozott nyilatkozatot. Előterben a jogászok! Szépen fogják azok megfigyelni az Oroszországban történendőket.

*

Szigoru törvény készül azonkívül a német birodalomban a kartellek megrendszabályozására. A terv az, hogy egy birodalmi kartellhivatal állítanak fel, melynek feladata lesz a kartellek működésének ellenőrzése. Ez a hivatal állandóan nyilvántartja a kartelleket, megvizsgálja azoknak alapszabályait és szerződéseit és biztost küld ki a kartellek gyűléseire. Joga lesz a hivatalnak, hogy az erkölcstelen és engedetlen kartellekkel szemben erős rendszabályokat alkalmazzon. Az új törvényjavaslat már legközelebb a birodalmi gyűlés elé kerül.

ix.

MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

SZÖVETKEZETE

Gazdasági és kerti

MAGYAR

legjobb beszerzési forrása.

Magánérdek a közjó ellen.

Irta: id. Egan Lajos.

A legelterjedtebb fővárosi napilap egyike, okosan megírt, bőséges visszapiantást szentel Magyarországnak mult éviközgazdasági mozgalmára. De egy kifejezést tartalmazott ez az évi beszámoló, mely kellemetlen érzést ébresztett fel bennem és fölteszem sok más olvasóban is.

Szóvá teszem ezt, mert a magyar nép ezrének közérdekét sértve látom egyes, a dédelgetésre nem érdemes magán érdekek szemében.

A fogyasztási szövetkezetekről levén szó, a visszapiantás szerzője, akaratlanul is a szövetkezés hasznát és diadalát hirdeti, a mikor emelygős hangon azt írja, hogy „*az e fajta szövetkezetektől mélységesen undorodom*, mert azoknak, eltekintve néhány exponált helyről, a meghatározottabban kétségbe vonom a jótékony hatását. Sőt ellenkezésképpen, károsnak tartom azokat, mert existenciáikat tesznek tönkre. Ezt pedig én semmiféle előnyért sem tudom megbocsátani, mert azok csak a legális kereskedelmet károsítják! stb.“

A dült betűkkel lenyomatott undor kifejezésében, ismervé a szövetkezetek bevált működésének közérdeket szolgáló jóságát közvetlen személyes tapasztalásból ismervé a legálisnak mondott kereskedelem sokszor káros működését, én ezen műundor kifejezésében megtaláltam az igazság erkölcsi elégtételét, mert a nagy kereskedelmi szabadságot élvezett és abban nevelkedett a kismemberekre nehézkedő és azokon gazdagodó falusi kereskedők, bizonyos rétege, károsítottnak érzi magát.

Én pedig károsítottnak látom a kereskedői erkölcs szép fogalmát azzal, hogy a felismert kártevők mellett, akad egy nagy és elterjedt, magyar ujság mely kifakad, midőn a közérdek jó szolgálatáról és egy beteg anyag kiküszöböléséről van szó.

Az önzésnek, sok helyt gyakorolt kizsákmányolásában igazságtalanságot látni, annak romboló munkája elől szemet hunyni, ezt amunkát legálisnak nevezni, ellenben a tönkretett, vagy legalább megkárosított emberek mill óinak baját, néhány szatóc végett észre nem venni, nagyon szerényen kifejezve, szintén csak olyan könnyűvérűség, mely jó és nagy dolgokat és nagy igazságokat, a romboló elem kedvéért, kislelkűséggel tud lefitymálni.

Nem ismerem az illető rovatvezetőt, hajlandó vagyok róla azt föltételezni, hogy a főváros fényes palotái között nevelkedve és itt élve, sohasem látott falusi szatócstoltot és nem figyelhette meg azt a tevékenységet, mely a kismember nagy tömege mindennapi életszükségletének tulságos megdrágításával, egyes embernek vagyonszerzésre ad alkalmat, természetesen a köz rovására.

Elmondok hát egyet-mást, a mit sok helyen láttam gyakorolni.

Beállít a minden rossz szaggal, a köztisztaság szabályait nem ismerő boltba egy kicsinyiskolás gyermek, otthon lopott tojjással; enyelgő bátorító szavakkal fogadva cserébe kap 2 drb. koczka cukrot. Czukorsipót jobban szeretne, de annak hangja elárulná a turpisságot. Egy kilóban van 140 drb. koczka-cukor, könnyű kiszámítani, hogy a kis tolvaj erkölcsi botlásának előzékeny támogatásával, milyen nyereség mutatkozik ennél az üzletnél, tudva azt, hogy a faluban ezt a forgalmat 100 gyermeknél is több szorgalmasan előmozdítja.

Jönnek oda a hajadon leányok, a köténybe rejtett csirkével, hogy cserébe kapjanak egy darabka új pántlikát, melyet az osztrák ipar szállít oda, mert ez a fenti rovatvezető által

megsajnálta legális kereskedő, az alacsony színvonalon álló Balkán czikkeket gyártó osztrák ipar terjesztésének buzgó letéteményese. Sok ilyen leány buzgólkodik ám egy népes faluban, a kereskedő forgalmának föllendítésén.

A parasztházban forgoló asszony, néha a patakba is bele áll nyirkos időben, szennyest mosni a súlyokkal. Átnedvesedik és átfázik. A bolt előtt álló szatóc ha nincs bent senki ékesszó-lással tanácsolja a lueskos ruháju asszonykának, hogy van neki olyan jó itala, a mit a nagyurak használnak ha véletlenül átáznak, megfáznak. Tetőtől talpig fölmelegíti az embert az a jótéle szesz és megóvja a betegségtől. Kontyalá való, jószagu, édes az a drágán mért méreg. Csattog a menyecske nyelve az élvezettől, eldicseri szomszédéknál és megindul a csereüzlet, egy szakajtó kukoriczáért kijár két kupicza is az uri pálinkából.

A gazda már korán reggel volt a boltban első látogatója, megivott ott egy porció pálínkát mielőtt kezébe vette a kapanyelet. Erről már rovat vezet a boltos, a ki a haladott kor dicsőségére már dupla könyvvezetéssel dolgozik és a hét végén, legtöbb esetben a tartozik rovat, egy félzsák vetőmaggal lesz kiegyenlítő.

Az ilyen kereskedelem saját magának ásta meg a vermet; a rossznak tulsága lett az ő megrontója.

Ezen nem segít már a csengő-bongó frázis az undor. Sőt lesz még máskép is, ha eszébe jut a népnek, hogy terményének értékesítését is szövetkezeti úton fogja eszközölni és ha kitanítják arra, hogy az édes, keserű vagy karcos pálínka se nem melegít, se nem erősít, csak kis időre izgat, de hosszú időre letöri még az ivadékot is.

Védekezés az árpa és zabüszög ellen.

Irta: S. Mező Károly.

Az üszögbetegséget okozó elősdi gombák egy része az egész kalászt elpusztítja, úgy hogy csak az orsó marad meg belőle. A kalász többi része eleinte összeálló, majd széteső fekete porrá lesz, a mely por az üszöggomba spórája. Ennek az u. n. porüszögnek legnagyobb része aratás közben szétszóródik, a szél által tova vitetik; egy részük az egészséges kalászokra tapad, más részük a szántóföld talajára kerül. A köüszög (Tilletia) ellenben csak a gabonaszem belsejét teszi tönkre, a szem héja, a kaláspolyvák stb. épek; a szem belsejét kitöltő zsiros tapintatú, kellemetlen szagu spóratömeg tehát a szántón nem szóródhat el, azonban a cséplés közben szétfűrészelt köüszögös magvakból kiszabadult spórák az egészséges magvakra tapadnak és a szalmára, polyvára kerülnek; a szántóra tehát egyszerűen az ily módon megfertőzött vetőmaggal, másrészt a megfertőzött szalmából nyert istállótrágyával kerülhetnek vissza.

Ebből következik, hogy míg a köüszög ellen csávázással biztos sikerrel védekezhetünk, ha a vetőmag csávázásán kívül arra is van gondunk, hogy megfertőzött szalmából nyert istállótrágyát ugyanolyan gabona alá ne alkalmazzunk, addig a porüszög ellen a csávázás nem biztos hatása, mert csávázással a vetőmagra került spórákat tönkre tehetjük ugyan, de azért a szántón az aratáskor szétszórta s a talajba került üszögpórák a fiatal növénykét megfertőzhetik. Annál valószínűbb ez a veszély, minél közelebb fekszik a learatott üszögös gabonatábla ahhoz a táblához, melyre az új vetés kerül.

Ha a vetésforgó megengedi, a porüszög elleni védekezés eredményessé tétele végett tehát a porüszögös régi árpatáblától az új árpavetést, az üszögös zabtáblától az új zabvetést minél tá-

volabb fekvésű táblára állítsuk be. Árpa vetést a régi zab, vagy a zabvetést a régi üszögös árpa, vagy zabvetés mellé inkább tehetjük, mert minden gabonanemen más és más üszög gomba faj él. Így pl. a buzán az Ustilago Triticis, az árpán az Ustilago Hordei és U. Nuda, a zabon az Ustilago Avenae nevű porüszög elősködik, s bár tagadhatatlan, hogy bármelyik előfordulhat gazdanövényen kívül más gabonafélen is, még sem képes azt annyira megfertőzni és nem tehet benne akkora kárt, mint saját gazdanövényében, a mint azt Frank vizsgálatai tanúsítják.

Az árpa és zab porüszke elleni védekezésnek a régi és új vetés minél távolabbra helyezésén kívül a vetőmag csávázásából és abból is kell állania, hogy a porüszögös szalma feletetése vagy almozása útján nyert trágyát gabona alá ne használjuk, a mi különben könnyen és más okok miatt is betartandó.

Az üszögös árpát vagy zabot csávázhatjuk $1\frac{1}{2}$ – $1\frac{1}{2}$ %-os rézgálicz oldatban ép úgy, a hogyan a buzát szokás köüszög ellen csávázni; azonban pontos megfigyelések szerint az árpa és zab a rézgálicczal szemben jóval érzékenyebb a buzánál. A kellő erősségű rézgálicz oldatban csávázott árpa vagy zab csiraképeségéből nagyon sokat veszít; ha ennek elkerülése végett gyengítjük az oldatot, akkor pedig a gyenge oldat nem öli el a spórákat. Künn ez okból rézgálicz oldat helyett hig kénsavas oldatot ajánl. Az oldatot úgy készítjük, hogy minden 100 liter vízre 0.75 kgr. tómény kénsavat számítva, a lemerített kénsavat vékony sugárban folytonos kavarással öntjük a vízbe. Az így elkészített oldatba annyi árpát vagy zabot teszünk, a mennyit az oldat 5–10 centiméternyire elborít; 10–12 óráig állani hagyjuk, majd az oldatból kiszedve, vékony rétegben elterítve megszáritjuk.

A csávázott árpa vagy zab ilyen kezelés mellett is veszít 1–2%-ot csiraképeségéből, de korántsem annyit, mint a rézgálicz csávázás következtében. Ha ezt a veszteséget is elakarjuk kerülni, a Jensen-féle eljárást kell alkalmaznunk, mely különösen a zab porüszke ellen ajánlható. Az eljárás lényege az, hogy 53–56° C hőmérsékletű víz 5 (öt) percznyi áztatás alatt a porüszög spóráit előli a nélkül, hogy a gabona csiraképeségét a legkevésbé is rontaná; 50 liter forró vizet kb. 50 liter hideg vízzel összetöltünk, hogy a keverék hőmérséklete 55° C legyen. A csávázandó zabból 20–25 liternyit zsákvászonnal bélelt fedeles fűzfakosárba vagy ritka szövésű zsákba teszünk; néhány másodperczig hideg vízbe, majd néhányszor langyos vízbe mártjuk, azután merítjük alá az 55° C hőmérsékletű vízben, a melyben 5 perczig állani hagyjuk. 5 percz leteltével a meleg vízből kivett gabonát langyos, majd hideg vízbe merítve, fokozatosan lehűtjük. Egy hl. vetőmag csávázása e módon 20–30 fillérbe kerül*)

Nagyon gyakran elkövetik a gazdák azt a hibát, hogy a csávázott magot olyan zsákba szedetik fel, a melyben az előtt csávázatlan magot tartottak, az üszögpóráktól megtisztított magot ezáltal újból inficiálják. Az üszögmentessé tett vetőmagot megszáradása után csakis olyan zsákban szállítsuk, a melyeket forró vízbe mártással, vagy a csávázó oldatban hosszabb ideig tartó áztatással élő spóra mentessé tettünk.

*) Erdélyben századok óta ilyenformán csáváznak meleg vízzel üszög ellen és elég jó sikerrel mindenféle gabona nemet, tehát Jensen eljárása nem új, csak ő foglalta azt rendszeres alakba s közleményei által terjesztette.

S zerk.

KÖSZEGI KÁROLY FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMÜVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Kőszegi-féle szab. mőtoros talajmővelőgép bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekével. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 30–50%-kal nagyobb termésáhozám (voltak 1910-ben 100% terméstöbbletek is). — 8. Őrlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitünően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajmővelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajsza, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenkheim Frigyes Pusztá-Szöllős, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Mátyás Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szentay Kálmán Erendred, Zathurecky Károly Hangács, Razgha Ernő Honkiskér, Pannonnalmi Főpapáság Kismegyér, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygeresd, dr. Gosztöny Mihály Bárdibátkk, gróf Pejacsevich Tivadár Nasico, Magyar kir. állami ménesbirtok Bálolna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Béla Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német-, Orosz- és Franciaország, Románia, Egyptom, Kanada, Argentína és Chile részére gyártási engedélyt adva: **Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.**

Van-e a burgonyának veszedelmes betegsége?

Irta: Dr. Rapáics Raymond.

II.

A rendestől eltérő alakulatu burgonyanövényre könnyű rámondani, hogy beteg, de a betegség okát megtalálni új betegség avagy bizonytalan betegség esetében nagyon nehéz, sokszor évtizedekre terjedő munka. Akadnak ugyan évről-évre részint könnyelműségből, részint felületességből felfedezők, a kik egy-egy új gomba, avagy baktérium nevének a közzétételével a kérdést „megoldják”, de ezek a felfedezések a milyen gyorsan jönnek, épen olyan gyorsan el is tűnnek a multba.

Nyilvánvaló dolog, hogy csakis akkor lehet valamely baktérium vagy gomba valamely betegségnek az előidézője, hogy ha minden a szóban forgó betegségben szenvedő növényen rája akadunk és minden olyan esetben, a mikor az illető baktériumot avagy gombát a növényen megtaláljuk, a betegség is konstatálható. Igaz ugyan, hogy a körülmények az élőködő kártételét, a betegség alakulását nagyban irányítják, de lényegében megváltoztatni nem tudják. A hol a Phythophthora infestans megjelenik, ott okvetlenül megállapítható a burgonyavész is, a hol a gabona üszkös, ott az üszökgombák is jelen vannak és még senki üszökgombát úgy nem látott, hogy a jellemző betegséget elő nem idézte volna. Lássuk már most, hogy állunk a fentebb ismertetett betegségek okozóival.

A gumórothadást, burgonyavészétől okozottól eltekintve, régebben főként a vajsavbaktériumtól eredőnek gondolták. Ezt a baktériumot 1877-ben ismertette Van Tieghem *Bacillus amylobacter* néven s azt hitte, hogy mindenféle növényi rothadásnak ez az előidézője. Később, 1879-ben Prażmowski *Clostridium butyricum*-nek nevezte el élettani hatásáról ezt a baktériumot, majd pedig még újabb nevet is kapott, a melylyel szintén találkozunk a modern munkákban is: *Bacterium navicula*. Az első komoly vizsgálat azonban Kramertől ered s 1890-ben történt, ő kimutatta, hogy a nyálkásan rothadó gumókban nincs vajsavbaktérium, hanem csak egy ahhoz hasonló más baktérium, a mit Migula később *Bacillus solaniperda*-nak nevezett el. Szemben a vajsavbaktériummal, ez erőb és a burgonyában csak 2,5—4 μ hosszúságú és 0,7—0,8 μ szélességű pálczikák alakjában található, ellenben a vajsavbaktérium orsóalakban is. Krammer szerint a burgonyarontó baktérium a paraszemölcsökön át jut a gumó belsejébe s ott a czukrot majd a sejtközi anyagot s végül egyelőre a sejtfalat támadja meg. A keményítő épen marad. A megtámadott anyagok elrongálása közben szén- és vajsav alakul. Ez a nyálkás rothadás első stádiuma s ekkor a nyálkásavanyu. Később a fehérjék is szétbomlanak s ekkor ammoniak és különböző aminok keletkeznek, a melyek a vajsavat gyorsan közömbösítik, úgy hogy a nyálka nemsokára lugosan reagál; ez a nyálkás rothadás második fejlődési állapota. A kísérletek burgonyarontó baktériummal részben sikerültek, részben nem és pedig Kramer szerint ez utóbbi eset azért fordult elő, mert a dolog nagyon komplikált. 1898-ban Frank végzett kísérleteket és pedig nem tiszta tenyésztéssel, hanem csak a betegséget okozó lényt magában foglaló nyálkával. Frank *Micrococcus phythophthorus*-nak nevezi a rothadás előidézőjét, annak szerinte apró 0,5 μ átmérőjű kokusz. Roze 1897-ben rothadási foltokkal tarkított burgonyában e foltok szélein levő sejtek magján talált egy újabb baktériumot, a mit

Micrococcus nucleinek nevez s a rothadás okozójának tart. A Richter-féle Imperator burgonyában talált rothadási foltokban a *Micrococcus imperatorist* fedezték fel. A nevek számát nem szaporítom tovább, hanem áttérek annak a kísérletnek az ismertetésére, a mely a legalaposabb és a legmegbízhatóbb.

Wehmer 1898-ban, részben régebbi állításokra is, de főleg saját, igen pontos és óvatos kísérleteire támaszkodva kimondja, hogy *egészséges és sértetlen burgonyagumót semmiféle baktérium sem tud rendes körülmények között megtámadni*.

Ha azonban a gumókon sérülések nyitnak utat a baktériumoknak, avagy a gumók a rendestől eltérő körülmények közé jutnak (például a telelő helyiségben erősen felmelegednek), akkor a baktériumok könnyen megrontják a burgonyát. Wehmer nem keres újabb baktériumot, hanem azt állítja, hogy a gumórothadásnak szaprofita baktériumok az okai, a melyek rendes körülmények között a talajban levő rothadó anyagokból élnek, ha azonban sérülések rongálják meg a gumót, avagy a gumó abnormális körülmények közé jut, akkor a gumóban is megtámadják a már amúgy is megromgált sejteket. Szerinte a száraz rothadást és a nedves rothadást ugyanazok a baktériumok is előidézik és a rothadás alakulata a körülményektől függ, például nedves időjáráskor nyálkásan, száraz időjáráskor szárazon rothadnak a gumók.

Hasonlóképpen rendkívül érdekesek a Laurent kutatásai is, a melyekről a hir 1899-ben jelent meg. Laurent szerint sem tudja közönségesen a baktériumok a burgonyagumót bántani, de vannak olyan körülmények, a melyek a legártatlanabb baktériumot is a burgonya ellenségévé teszik, viszont más körülmények között meg a legvirulensebb baktérium sem tudja a burgonyát megtámadni. Ha például mésszel és foszfátokkal erősen trágyázzuk a burgonyát, a baktériumok nem tudják megtámadni, ha ellenben kálival trágyázzuk, még a szaprofita baktériumok is elrothasztják. Két ismeretes szaprofita baktériumot tenyésztett ki erre a célra Laurent, nevezetesen a *Bacillus coli communis*-t és a *Bacillus fluorescens putidus*-t. Ha burgonyagumószelvényeket 1%-os kálioldatba mártunk, az említett baktériumok elrothasztják s ha így tovább tenyésztjük őket, a burgonyára nézve valószínűleg mérgezőkké válnak. Lepoutre 1902-ben tovább folytatta Laurent kísérleteit s ő is ugyanezekre az eredményekre jutott, ámbár ő kísérleteihez más baktériumokat használt, nevezetesen a *Bacillus fluorescens liquefaciens*-t, *Bacillus mycoides*-t és *Bacillus mesentericus*-t. Ugyancsak 1902-ben hasonló eredményekre jutott Hall a hőmérsékleti viszonyokra nézve; a *Bacillus subtilis* meg a *Bacillus vulgatus*, a melyek rendes körülmények között még a sértett gumót sem bántják, 30° C-on felüli hőmérsékletben hamarosan elrothasztják.

A burgonyagumók részben már a talajból rothadhatnak kerülnek elő, máskor azonban csak a telelőhelyen rothadnak meg. Mindkét esetben mások és mások azok az abnormális körülmények, a melyek a baktériumoknak kiszolgáltatják a burgonyát, de hogy a hiba sohasem a burgonyában, hanem a természetben van, az a fentebbiek után nyilvánvaló. Azzal sem kell most már részletesebben foglalkoznunk, hogy a talajban levő szaprofita-gombák sem tudják rendes körülmények között a gumót megtámadni, hanem ezek is csak a burgonyára abnormális körülmények között válnak veszedelmessé. Szemben a baktériumos rothadással, a gombák a ke-

* Untersuchungen über Kartoffelkrankheiten. Centralblatt für Bakteriologie 1898. évfolyam.

ményitőt teljesen feloldják, a miről a rothasztó lény könnyen megkülönböztethető. Mint rothasztó gombák a burgonyaglamósa a *Rhizoctonia solani*, a *Phellomyces sclerotiphorus* és a *Fusarium solani* ismeretesek. A baktériumok és a gombák többnyire együtt találhatók a rothadó gumóban, úgy hogy a rothadás okozóinak a megjelölése az egyes esetekben gyakorlatilag teljesen mellékes.

Térjünk át már most a tőrothadásra és szárothadásra. A szárothadás okozójának Prillieux és Delacroix szintén egy baktériumot tartanak, a mit ők *Bacillus caulivorus*-nak neveznek. Mások a rothadó burgonyaszárakban sok egyéb baktériumot, erjesztőket és különböző gombákat találtak, nevezetesen *Fusarium Solanit*, *Verticillium alboatrum*, *Rhizoctonia solanit* stb. A tőrothadás oka Frank szerint a már említett *Micrococcus phythophthorus*, a minek a nevével azonban Appel 1903-ban *Bacillus phythophthorus*-ra változtatta, mert a szóban forgó baktérium 1,2—1,5 μ hosszú pálczikaalakú lény. Ezenkívül egész seregét említi a tőrothadást okozó baktériumoknak: *Bacillus solanincola*, *solanacearum omnivorus* stb. és a *Hypochinis solani* nevű gombát is említi.

Ezekkel a megfigyelésekkel szemben már most igen érdekesek Hegyi Dezső 1910. évben közzétett adatai.* Ő a magyarországi tőrothadásos burgonyákra vonatkozólag széleskörű vizsgálódásokat folytatott és „az eredménye ezeknek a vizsgálatoknak az lett, hogy mindenütt, a hol tőrothadás jelentkezett, a földbeli szarát rovarok, főként pedig drótférgek megrágták”. Később még az Eriksson gyűjteményében is hasonló tapasztalatra tett szert, úgy hogy joggal állítja, hogy „az említett esetekben nem lehet gumóinfekcióról beszélni; ha a tőrothadást baktériumok idézik elő, akkor ezek mindenütt jelenlévő talajbaktériumok, a melyek a sebeket át hatolnak a szárba, még pedig valószínű, hogy különböző vidékeken különböző baktériumok idézik elő ezeket a betegségi tüneteket”. Ehhez sem hozzátennivalóm, sem ebből elvonnivalóm nincs, teljesen osztom a Hegyi Dezső nézetét, annál is inkább, mert magamnak is vannak hasonló tapasztalataim.

Végül nézzük át a fodrosbetegség és különböző alakjai, a gyűrűsbetegség és a levélsodródás kórokozóit. Mint már említettem, régebben egy néven, nevezetesen fodrosbetegség néven ismerték az összes idetartozó betegségeket s legfeljebb a gyűrűsbetegséget különböztették meg fekete rothadás néven. Kühn, a ki legelőször írta le ezt a betegséget tudományos pontossággal, nem tudott a beteg burgonyákban gombát találni. Schenk a barna foltokban gombafonalakat talált, a melyek az edénynyalábokat s az ezeket környező sejteket keresztülnőtték. Schenk ezt a gombát *Sporidesmium exitiosum* var. *solani*-nak nevezte el. Hallier 1876-ban azt állítja, hogy a fodrosbetegséget okozó gomba a *Pleospora polytricha*, a mely a leveleken át jut a szárba, annak edényeiben lefele nő s így eljut a gumókba, a hol áttelel; a következő évben a gombafonalak a gumóban terjednek el, a mi miatt aztán a rügyek vagy egyáltalában nem hajtanak ki, vagy, ha ki is hajtanak, beléjük hatol a gomba s így csakhamar tönkre mennek rendes gumótermés nélkül. Hallier szerint tehát a betegség két év alatt pusztítja el a megtámadott növényt. Más gombákat is vádoltak azzal, hogy okai a fodrosbetegségnek, például a már említett *Verticillium alboatrum*-ot is.

A mikor a fodrosbetegséget három alakra

* Einige Beobachtungen betreffs der Schwarzeinigkeit der Kartoffel. Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten 1910. évfolyam.

Dijmentes arankamentesítés!

A vetés ideje elérkezvén, közlöm, hogy arankamentesítő gépeimet ez idén annyira szaporítottam, miszerint képes vagyok naponta 300 métermázsa heremagot arankától megtisztítani.

Ennek folytán minden gazdának lóhere- és luczerna-vetőmagját egészen dijmentesen szívesen arankamentesítem.

MAUTHNER ÖDÖN

Magától értetődik, hogy nagyarankás lóhere- és luczerna-magra, melyet arankamentesíteni tudvalevőleg lehetetlen, ezen ajánlatom nem vonatkozik.

Örvendeni fogok, ha ajánlatomat minél **számosabb** gazdáink fogják igénybe venni; mert ezáltal is hatalmas lépéssel **fog előrehaladni Magyarország lóhere- és luczernavetéseinek megtisztulása az arankától.**

CS. ES KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPESTEN.

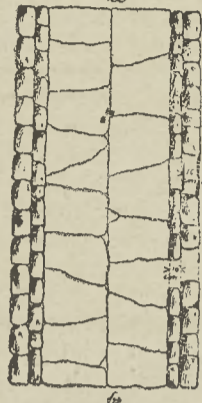
bontották szét, újabb gombanevek is kerültek forgalomba. Ezek között a legnagyobb szerepet viszik a Fusarium nembe tartozó gombák s főként a Fusarium oxysporum, a mely a levélfodródásnak az okozója. Sorauer ezzel szemben hangoztatja, hogy a Fusarium-ok mellett sok egyéb gomba és baktérium is található, nem jogos tehát éppen ezt az egyet vádolni. A gyűrűsbetegség keletkezésére nézve Appel a következő eredményre jut: „Ha ilyen burgonyagumókba a köldökön át rothasztó baktériumok jutnak be, a mi nagyon gyakori eset, akkor annak husa elpuhul és elrothad, s azután a gumó külső részeire is átterjed a betegség. Az egész tehát belülről kifelé terjedő rothadás.“ A baktériumokat illetőleg a következő Appel véleménye: „épen, úgy mint a tőrothadás esetében, nem egy fajról van szó, hanem több egymással rokon alakról.“ Ezekből eléggé belátható, hogy a gyűrűsbetegség csak másodsorban írható a baktériumok rovására, a kiinduló pontot más irányban kell keresnünk. Sorauer a növények betegségeiről szóló nagy munkájában, melynek itt szóban forgó I kötet 1909-ben jelent meg, a fodrosbetegséget azok közé sorolja, a melyek kedvezőtlen talajviszonyokban lelik magyarázatukat „Hogy miért tárgyaljuk itt a fodrosbetegséget, annak az a saját tapasztalatunkra alapított nézet az oka, hogy a fodrosbeteg hajtásokon egyoldalu nitrogéntrágyázás jeleit véljük látni. Csakhogy itt ennek nem egyenes következményeiről van szó hanem a következő évből utóhatásairól. Az anyagumó vagy a maga egészében vagy részleteiben éretlen s így a következő évben vagy minden vagy egynehány hajtása elbetegedik.“ A beteg lombon egyes fajtákon jelentkező szinesedésből Sorauer enzimes hatásokra következtet, a melyeket azonban itt közelebbről nem jelöl meg.

A levélsodródásról írt nagyobb értekezésében 1908-ban közelebbről foglalkozik ezekkel az enzimes hatásokkal s Grüss kutatásait is felhasználva, a betegségnek újabb elméletét adja. E szerint a betegség oka külső tényezőkben keresendő a betegségi jelenségek magyarázata pedig abnormálisenzimatikus hatásokban van. Sorauernek ezt az elméletét annak idején, a mikor a levélsodródást Magyarországon felfedeztem és a „Gazdasági Lapok“ 1908. évfolyamában leírtam, ismerttettem volt. 1910-ben és 1911-ben Doby Géza közelebbről megvizsgálta és kísérletekkel ellenőrizte a Sorauer feltevéseit s végül is arra az eredményre jut a kísérletügyi közlemények 1911. évfolyamában, hogy „e kísérleteim általában igazolják Sorauer feltevését a levélsodródás enzimbéli rendellenességeire vonatkozólag a viszonyok azonban a valóságban némileg mások mint a hogy ő feltételezte.“ Megemlítem még, hogy Sorauer a vasfoltosságot is a trágyázásra vezeti vissza, még pedig szerinte főként a túlságos istállótrágya használat a baj oka.

A mi végül a még nem említett levélrágakozót illeti, erre nézve az Alternaria solani nevű gombát szokták említeni, de hogy tényleg ez-e az oka, az legalább is kétséges, mert például Linhart szerint: „A beteg foltokon később jelentkező Alternaria solani nevű gomba csak másodlagos jelentőségűnek látszik.“

Foglaljuk össze ezeknek a kutatásoknak az eredményeit. Mindenekelőtt nyilvánvaló dolog az, hogy a szóban forgó betegségek külön-külön is meg csoportosítva is a kórokozó szerint meg nem határozhatók s így elhatárolásuk, az egyes eseteknek pontos összehasonlítása és meghatározása rendkívül nehéz, sokszor pedig egyenesen lehetetlen, úgy hogy sok ilyen vagy olyan néven leírt betegségi eset vagy egyenesen a képzelet

szüleménye, vagy pedig egészen más félreismert betegség. Volt már elég alkalmam meggyőződni arról, hogy a gyakorlatban ezeket a betegségeket egyáltalában alig ismerik, úgy hogy bementások alapján gyűjtött adatok teljesen megbízhatatlanok. Igen elterjedt tévedés például, hogy a levélfodródásos burgonyának gumóját gyűrűsbetegnek mondják az edénygyűjű sárgasága miatt, pedig hát a gyűrűsbetegség sokkal jobban megviseli a gumót.

53-ik ábra. Csurgó.

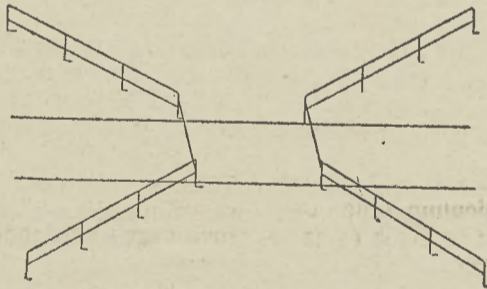
Megállapíthatjuk a fentebbiekből, hogy ezeket a betegségeket helyesen csak másodlagos betegségekként nevezhetjük, mert a betegség indító oka egészen más valami, mint a mitől a betegség jelenségei származnak. A tulajdonképeni indító oka lehet helytelen trágyázás, rovarrágás, időjárás, helytelen teletetés stb. a betegség jelen-

54-ik ábra. Nyitott köcsatorna és oldalfal.

segei azonban baktériumok vagy gombák kártékony beavatkozásaitól, avagy enzimbéli rendellenességektől származnak.

Rendkívül nagy könnyelműség kell ahhoz, hogy valaki az ezekre a betegségekre vonatkozó kutatásokat befejezettnak mondja. Évről-évre újabb felfedezések történtek ezen a téren s bizonyára

55-ik ábra. Korlát az utátjárónál.

a jövő is újabb utat fog még mutatni, amire egyébként az enzimekre vonatkozó kutatások okvetlenül reá fognak vezetni.

A Köztelek f. é. 16. számában kimutattam, hogy a levélsodródás egyáltalában nem fenyegeti végromlással Magyarország burgonyatermesztését, mert a betegség mellett kedvező idő-

járás esetén az ország mai gazdasági viszonyainak teljesen megfelelő a terméseredmény és elsősorban az aszály okoz jelenleg is nagyobb károkat a burgonyatermésekben.

Ebből azt kell következtetnünk, hogy az időjárásnak összefüggésére a betegségekkel sokkal nagyobb gondot kell fordítani, mint eddig tették, ugyannyira, hogy időjárás adatok nélkül nem is volna szabad baktériumok avagy gomba-betegségekre vonatkozó adatokat közzétenni.

A Wehner és Laurent kutatásai rámutattak arra, hogy a talajbéli viszonyok s főként a hőmérsékleti viszonyok, a trágyázás, a talajvíz stb. elsőrendű növénykórtani tényezők, ezekre tehát ezután növénykórtani szempontból is nagy gondot kell fordítani.

A művelési mód sem közömbös a betegségekre nézve. Ha a vetőgumó a helytelen művelés miatt nem érik meg, avagy a teletetés közben abnormális viszonyok közé kerül a burgonya, ennek éveken át jelentkező utóhatása lehet. Egyáltalában pontosabban kellene ismernünk a burgonyagumó anyagbéli tulajdonságait, mert a keményítő csak raktározott táplálék s ott sok egyéb anyag van még, amikről alig tudunk valamit s még kevésbé azt, hogy éretlen és érett gumóban miképpen változik ezeknek az anyagoknak a mennyisége és a minősége.

Érdekes dolog, hogy a burgonya gyökerével a növénykórtan egyáltalában nem foglalkozik, hanem csak a szárral, lombbal és a gumóval. Azt hiszem, hogy a gyökerekre vonatkozó vizsgálatok is sok érdekes adattal szolgálnak.

Végül még arra is szükség volna, hogy a talajban élő rovarok, főként pedig a pajorok és a drótférgek kártételeiről pontos statisztikát készítsünk. E nélkül soha sem lehet határozottan megmondani, hogy a kárból mi tulajdonítandó az időjárásnak, mi a talajnak, mi a rovaroknak és mi irandó a baktériumok és gombák rovására.

Ezek általános tanulságok. Szpeciálisan a magyarországi viszonyokra azonban még valamit kell mondanunk a fentiek alapján. Magyarország büszkélkedik azzal, hogy mezőgazdasági állam s mégis nagyon gyenge lábon áll nálunk a gazdák mezőgazdasági ismerete. Ennek kell tulajdonítani első sorban is, hogy Magyarország burgonyatermesztése még rendkívül messze van attól, hogy a holdanként vett átlagtermés az igazi magaslatot elérte volna. De, hogy ezt elérhesse, annak a megvalósítása szociális feladat, amibe a növénykórtannak a jelen esetben semmi beleszólása sincs, mert hiszen a fentebbiek alapján nyilvánvaló, hogy a burgonyának jelenleg semmiféle veszedelmes betegsége nincs (egyetlen komoly betegség ellen védekezhetünk) és így nem a burgonyában kell keresni a hibát és nem burgonyára kell figyelni, hanem a természető a hibás és a természetőt kell megtanítani a burgonya modern követelményeknek megfelelő termesztésére.

Útkészítés hegy- és dombvidéken.

A hullámos, lejtős vagy meredek területeken készült utakat, ha azok csak kavicsosak, vagy makadamizáltak s nem bírnak kőalappal, az ily vidékeken uralkodó nagyobb záporosók s a hirtelen hóolvadással a magaslatokról lezuhanó víztömegek alaposan megrontanak, vízmosások keletkeznek s e közlekedési vonalak igen hamar járhatatlanná válnának. E célból csinálják ily helyeken az utakat úgy, hogy azok lejtője egy bizonyos kis %-ot meg ne haladjon, hogy egyrészt a teherhúzás meg ne nehezítettessék túlságosan a rézsők meredek volta által, de más-

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gőzekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold. ::::

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

részt leginkább azért, hogy a csapadékvizek az enyhe ferdeségű utvonalon kevesebb rombolást vígyenek véghez. Így keletkeztek a csiga vagy kigyóvonalban húzódó utak, a szerpentinek. Hogy a viznek rongálását még kisebb mértékre szorítsuk, ezen utakon minden 100—150 m. távra ugynevezett csurgókat készítenek lapos kövekből, mint a csatolt 53-ik ábránk mutatja, s ezeket az utvonal irányához ferden, mintegy 30° szög alatt s nem merőlegesen vezetjük, hogy így a vizet könnyebben leereszthessük az árkokba vagy a szomszédos területekre. Hogy a lehúzódó víz e lapos köveket ki ne mossa, a csurgó széleit párkányozzuk élére állított kövekkel, melyek az ut vízszintjével egy vonalra süllyesztendők, különben fentjelzett rajz azt is világosan feltünteti.

Hol süppedékes helyek vannak, vagy az ut külső (a hegytől a völgy felé irányuló) oldala nagyon meredek vagy feltöltött földből áll, ott kövel rakjuk ki az oldalt, vagy kőcsatornát építünk termésköböl, mint az 54-ik ábra mutatja. Különben minden meredek helynél, vagy tulságosan mély ároknál még korlátok vagy legalább is kerékkötők állítandók fel.

Végül ott, hol nagyobb marhaátjárás van az utakon keresztül s sok alkalommal az esőtől felazult utat, nagyon megrongálnák a nagy tömegek, ha bárhol keresztül-kasul járhatnának, úgy védik meg az utakat a barmok okozta kártól, hogy csak bizonyos helyeken korlátok között engedik meg az átkelést, mely esetekben már előzőleg a) és b)-nél rudakkal elzárják az utat, (mint a vasutnál) s a mint a csorda átkelt, ezen rudak ismét eltávolíthatnak s szabad az ut a közlekedés részére. Természetesen a) és b) között hamarosan kitaposnák az utat a járó-kelő állatok s mélyedés, gödör, kátyu képződnek, ha ez a darab is csak kavicsolva lenne, azért ily átkelési pontokon egészen ki kell rakni terméskövel az utat. 55-ik ábránk feltünteteti az ily átjáró vázlatos képét.

A takarmányváltoztatás gyors átmenetének hátrányai.

Irta: Bászeli Elek.

Tudjuk, hogy ha a téli takarmányozásról hirtelen átmegyünk a zöldre és vice-versa, az állatok nemcsak a termelésben, hanem kondíciójukban is csökkenést mutatnak; a miért is most a tavasz küszöbén talán nem lesz felesleges arról is megemlékezni, hogy miképpen lehet a jelzett hátrányokat leküzdeni.

A fejősteheneknél lehet észlelni, hogy a hirtelen takarmányváltoztatás folytán csak jó néhány nap múlva fognak annyi tejet adni a mennyit előbb adtak. A termelési csökkenés azonban nemcsak a fejősteheneknél mutatkozik hanem a növendék és hizóállatoknál is. Erről különben minden gazda meggyőződhetik, ha az átmeneti időben és közvetlenül azelőtt a tejet naponta megméri és ha az állatmérleget is igénybe veszi. Tehát az a takarmány teljesen kárba vészett a mely azon idő alatt elfogyasztott, mely idő szükséges volt az eleségváltoztatás okozta csökkenés kiheverésére. Azonban nemcsak a szarvasmarha hanem a többi háziállat is nagyon megéri a hirtelen takarmányváltoztatás hátrányait.

A mint már feljebb is kifejtettük a takarmányváltoztatás csak akkor okoz termelésesökkenést ha azt minden átmenet nélkül hirtelen eszközöljük; erre vonatkozólag a legtöbb hiba a téli takarmányozásból a zöldsármányozásra és vice-versa alkalmával történik dacára annak, hogy nem nehéz az átmenetet termelésesökke-

nés nélkül eszközölni. Illetve ha a zöldsármányozás kezdeténél, abból eleinte csak keveset adagolunk s ezt is szalmával keverten, akkor nem kell a termelésesökkenésétől félnünk. Ezen eljárás mellett azután lassanként csökkenthető a téli- és azon arányban növelhető a zöldsármány. Továbbá még megjegyezzük, ha egyik zöldsármányt tegy másik vált fel (pl. lóherét családmádé stb.) akkor szintén csak lassanként szabad átmenni egy egyiktől a másikra; szintugy ha elvénült zöldsármányról szengére térünk át.

A legelgetésnél szintén ügyelni kell arra, hogy az átmenet a téli istállózásról fokozatosan eszközölhessék. Hasonlóképpen fokozatos legyen az átmenet ősszel elsősorban a nyáron át a legelőre járó és továbbá istállon tartott állatoknál is. A növendék állatok a felnőteknél még inkább megéri a hirtelen takarmányváltoztatást, a mit a legjobban igazol azon körülmény, hogy ezeket sokszor nem is kell lemászálni, mert a lesaványodás oly rohamos és nagymérvű, hogy szemmel látható. A mesterségesen táplált borjúknál meg az átmenet a teljes tejről a lefölözöttre továbbá a cseppfolyós táplálékról a szilárdra szintén lassan történjék, mert csak ez esetben nem fognak a borjúk leromolni.

Az előadatokból kiviláglik, hogy az okszerű takarmányozás egyik főkélléke nemcsak a keményítő elmélete szerint helyesen összeállított takarmányadagokban rejlik, hanem abban is, hogy az egymást követő takarmányfélék csak fokozatosan és ne hirtelen változtassanak, mert ezen szabály negligálása nagyon is érezhető kárt okoznak.

Édes kömény.

Irta: Rodiczky Jenő.

Az édes köményt (*Foeniculum officinale* All.) anizskapor vagy olaszkapornak is mondják. Rendszertani nevét annak köszöni, hogy fűvének széna (feene) illata van. A latin *foeniculum* szóból keletkezett az ó-felnémet *Fenichil*, valamint a német *Fenichel*, *Finchel* (az erdélyi szászoknál), *Fenköl* (Holsteinban), az angol *Fennel*, a francia *Fenouil*, a dán *Fennikel*, a svéd *Foenkol*, az olasz *Finonchis*, a spanyol *Hinoya*. A szlávok a kerti kapornal hasonlósága után keresztelték el. A tót vlaszki *kopr*, a lengyel *kopr* *Wlizzky*, *Wataszky*, az orosz *Woloskvi akróp*, a délszláv *Sládki kopár*, legalább erre vallanak.

Az édes kömény a földközi és adriai tenger mellékéről származó fűszer konyhakerti és gyógyító növény, mely Görögország tengermenti laposain, Dalmátországban, sőt nálunk is vadon, vagy legalább elvadulva nő.

A növényt már az ó-korban ismerték és Dioscorides közölte róla, hogy konyhakerti növényül is használták. A régi Rómában fiatal hajtásait — *furiones foeniculi* — nagyon kedvelték a mint, hogy jelenleg Olaszországban és Franciaországban az egynyáréttü olaszkömény (*Foeniculum dulce* De) megvastagodott levélszárait fehérítik és az articsoka vagy a kardonok módjára megfőzve fogyasztják. Nápolyban, Flórenczben és Rómában megfőzik az olaszkömény gyökerét is és azt a zeller módjára a főzelékül használják.

Theophrasztus korában növényünknek *Maráthron* volt a neve. Plinius *Marathrum* néven említi és oly növényül dicséri az édes köményt, mely az arcot pirosva festi és étvágyat gerjeszt.

Az ó-korban a kömény minden része „használatos” volt. A magja a „*Contra omnes febres*” por alkotórésze volt, ősszel gyűjtött és szárított

gyökere (*Radix foeniculi*) valamint füve (*Herba foeniculi vulgaris s. acris*), melyet ma már csak tüzelőtől használnak, csakis szárhegyei és polyvája szolgálnak takarmányul.

A középkorban is nagy becsben állott az édes kömény. A salermói iskola Circa instans-ában, valamint Hildegardis apáca irataiban is említés tétetik róla. Nagy Károly Capitularejában szintén felsorolta és Otto von Brunfels azt írja róla: „*feniculum menig, klich ein bekant Kraut. Die schlangen wann sye ire haut wöllen ab zychen und ynen ir gesyecht wiederumb scharpfen, so tragen sie zusammen femhelkraut und reiben sich damit, alsdann werden sye wider erneuere un dahár kumpt es, dass auch die menschen war genommen, dass dieses kraut den augen sondlich dyentlich ist, und ein augenkraut genant.* (Vagyis a kigyók, ha vedleni akarnak, s hogy látásukat élesítsék, az édes kömény fűvet összehordják s azon dörgölődnek s ezt tanulták el tőlük az emberek, hogy a szemeknek igen használatos, miért is szemfűnek mondják.) Jó Lippaynk is hirdeti ezeket: „Az olasz kapornak, mind magva, levele igen jó a homályos látás ellen; mert igen megtisztítja és élesíti a szeme világát az embernek, ha eszi.” Az ujkori orvostudomány a szemgyógyászatban azonban már nem használja. Jelenleg sokat termesztik Egyiptomban, Malta szigetén, Olaszországban (hol a florenczi és bolognai termék különösen hires). Franciaországban (hol Montpellier, Marseille Bourgueil és Albi szolgáltatják a legjobb árut), Németország Halle, Magdeburg, Lutzen, Weisenfels, Erfurt és Boroszló körül és Ausztriában némely cseh és gácsországi uradalomokban szintén művelik. Egyidőben a m.-óvári uradalomokban termesztették mint a juhok vérbetegségére elleni prophylacticumot.

Az édes kömény kétnyáréttü, kedvező viszonyok közt évelő sátoros fű, melynek hengere lefelé vékonyodó, kívülről sárga, belül fehéres, kevésse elágazó, husos gyökere 1—2 méter magas, tövén hengeres finoman gerezdelt kékes árnyalatu kopasz, felül elágazó szárat hajt. Szétszórtan álló levelei szárnyasok levélmetszései áralkuak, hosszukások, simák. Ernyői 10—20 sugáruak. Sokvirágu ernyőcskéi, gallér nélküliek. Pártája sárga. Virágzik június, július augusztusban. Termése hosszas tojásdad, 10 bordájú, hibetappal és bibével koronázva. Szine barna. Az édes kömény magja egész 8^{m/m} hosszú és 3^{m/m} vastag, kevésse összenyomott. Legsúlyosabb a délfranciaországi vadkömény (*fenouil amère*) magja 45 kg. pro hl. A közönséges miveleti kömény ürsulya átlag 35 kg., míg az édes kömény (*Fenouil doux*) valamivel világosabb színű 12^{m/m} hosszú s néha nagyon meggömbölt magjának ürsulya csak 20—25 kg. pro hl. Ez a mag *Fructus foeniculi Romani*, *Cretici* vagy s. *dulcis* néven jut kereskedésbe.

Az édes kömény szereti a napos sík vagy kissé lejtős fekvést. A fagyok iránt érzékeny s kivált hótakaró nélkül télen át hamar kifagy, azért hozták szokásba Németországban a kerti ágyakban, a magvetés utáni rásza nevelést. Ezeket a rászákat télen át fagymentes helyen rakják el és csak a következő tavaszon ültetik ki a szabad szántóföldre, a káposzta módjára.

Az édes kömény legjobban diszlik a mélyrétegű meszes vályogon vagy homokon de még homokföldön, sőt köves talajon is termesztendő, sőt ilyen talajokon adja meg sokszor a legillatosabb terméket. A nagyon kötött talaj nem kedvező neki, ép oly kevésse a hideg nedves talajminőség, mert a kötött földön nagyon szárba hajt a nedves földben pedig kipállik.

Mint igényes növény, az édes kömény legjobban diszlik trágyázott burgonya és répa, vagy

McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárçasásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

pedig piros lóhere után, melyek a talajt beeredett, tiszta állapotban hagyják vissza. Türi ugyan a közvetlen trágyázást is, azonban a trágyát az előző öszön kell kihordani ez esetben hogy így a magvetésig vagy kiültetésig kellően elkorhadjon.

A téli fagytól oly módon óvjuk, hogy szalmás trágyával földjük be. Télen trágyalével is öntözhetjük, mint azt Thüringiában teszik Weissenfels és Lutzen körül, hol őszi rozs után ültetik ki az édes köményt. Másutt őszi takarmány-rozs alá vetik magját a föld jobb felhasználása végett, vagy pedig tavaszszal abrakbabó alá. De ez esetben csak a következő évben számíthatunk termésre, még akkor is, ha az abrakbabó május végén takarodnék le a földről.

Enyhe meleg éghajlat alatt a kerti ágyakban nevelt rászákat, mihely 15 cm. magasak július augusztusban 50×45 cm. távolságra ültetjük ki, zordabb éghajlat alatt pedig az előző őszi széllel megmivelt talajra, a fagymentes helyen elrakott rászákat kora tavasszal ültetik ki. Hazánkban leginkább a kora tavaszi vetés ajánlatos 50—60 cm-teres sorokban. Fészketvéssel hektáronként 7 kg. magot szükségünk sorvetés mellett 10—12 kg.-mot szűkebb (30 cm-teres) sortávolság mellett e magszükséglet 22 kgra is növekszik.

POSTÓ
Uri és női divatszövevényeket
ajánl a kivitelű ház ::

ZEFIR

Skorkovsky Prokop és fia
Humpolec, Csehsz. Mintáingyen.
Legjutányosabb árak. Kívánatra az
uri öntőnyöket el is készítettük.

KÖNYVISMERTETÉS.

Az erdélyi gazdasági egyesület egy éve. 1911. Az igazgató választmány megbízásából összeállította Tokaji László egyleti titkár. XVII. Bolti ára 1 korona. Egyesületi tagok ingyen kapják. Tartalma következő: az 1911. év gazdasági viszonyai. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület egy éve. 1911. évi ülések jegyzőkönyvei és mint melléklet Romániai gazdasági tanulmányt. (1911. július 2—11-ig). Az erdélyrészi gazdatársakra felette értékes adatokat tartalmazó könyvet Magyarország Királyhágón inneni része is érdeklől olvashatja, különösen a melléklet mint tanulságos utelírás érdemel figyelmet.

Mezőgazdasági napszámok Magyarországon 1910. évben. Kiadja a m. kir. földmivelésügyi miniszter. Az országos átlagoknak az előző évi adatokkal összehasonlításából kitűnik, hogy a bérek fokozatosan emelkednek. Így a férfinnapszám 1901-ben 126 fillér, 1905-ben 149 fillér és 1910-ben 211 fillér volt. A női napszám 90 fillér, 105 fillér és 143 fillér, a gyermeknapszám pedig 58 fillér, 71 liter és 96 fillér volt. Ugyanez tünik ki, ha a legutóbbi két évtized átlagait hasonlítjuk össze, bár esetben természetesen az emelkedés csak mérsékeltén mutatkozik. E számadatok különben csak nagyon is általános következtetésekre adnak alkalmat, mert komoly mérlegelésre csak a vidékenként, megyénként és járásoként fizetett bérek tartanak számot. Nevezetesen látszólag azonos munkateljesítmény mellett pl. a férfinnapszámok 180 fillértől 600 fillérig terjedő ingadozást mutatnak, a szerint, a mint termődusabb, vagy értékesebb terményeket szolgáltató vidékről van szó. A statisztikai összeállításban külön vannak kimutatva az évszakonként, valamint a termelési áganként végzett munkálatok bére, mely ezekhez képest esetről-esetre változik. Feltűnő kicsi a napszám Erdélyben Kisküküllő megyében, ellenben mindenütt a nagyobb városokban s ezek közelében levő vidéken, illetve járásokban a legnagyobb de legjobban emelkedett ott, hol a szőlőművelés újabb rohamos emelkedést mutat p. o. Gyöngyös határában, hol nyáron már a 6 kor.-át elérte. Kár, hogy ily későn közlik az adatokat, ma már az 1911. éveket kellene közre adni.

A m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézet évkönyve. IV. évfolyam 1910. A m. kir. földmivelésügyi miniszter megbízásából szerkeszti csik-madefalvi Istvánffy Gyula dr. tud. egyetemi r. ny. professor, kir. igazgató. Ezen 354 oldalas terjedő könyv a szőlőgazdákra nagyon tanulságos dolgokat ölel fel s habár az egész tartalom jegyzékét elsorolni nincs helyünk, mégis megemlíthetjük, hogy a különböző szőlőoltási mó-

dokról, sokféle szőlőbetegségről s ezek ellen használatos többféle védőanyag s eszközről karókonzerválásáról vascement karókról hybridokról és kötőfonalról, valamint a szőlőbélkezeléséről s a meteorológiai viszonyokról. Fontos értekezéseket olvashatunk hasábjain. A borász is talál figyelemre méltót e mű lapjain, mint p. o. a borélesztőkről és a mikroorganizmusokról. Dicséret illeti a mű megalkotóit, igazán jó munkát végeztek.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. 35 katasztrális hold kezelése az első évben.

Pest megyében, a fővárostól két órányira személyvonalon, ajánlanak nekem megvételre egy 35 kat. holdas kisbirtokot, tehermentesen 7000 koronáért. Van benne 5 kat. hold elhanyagolt szőlő, lehet tán 5—6 éves, 10 kat. hold akáczerdő, a többi szántó, de állítólag telepítésre kiválóan alkalmas. Meg szeretném venni, mert szerintem rendkívül alkalmi áron kapható, lévén egy kat. holdnak az ára pont 200 korona. Igen ám; de mit kezdhetek vele? Tíz hold akáczerdő (kezdő gazdálkodó vagyok, denikve, halvány sejtelmem sincs, hogy mit lehet vele kezdeni?) öt hold „elhanyagolt“ szőlő (ha a kisbirtok tulajdonosa maga vállalja be, hogy el van hanyagolva, akkor ugyancsak sanlyaru állapotban lehet) területét levonva, a 35 kat. holdból marad 20 kat. hold megmivelésre.

Az első évben (trágyázni már aligha érnék rá, meg aztán bajos is volna beszerezni) miképpen miveljem meg? Ugyanis jövőre, ha a talaj alkalmas erre, alapos istálló-trágyázás után konyhakerti növényeket szeretnék termesztetni, például: fejes káposztát, foghagymát (ezikkelből) paradicsomot, tormát, asztali tököt stb., stb. Arányosan felosztva, 10—15 holdnyit! A többi 5 holdat a saját szükségemre veteményezném: burgonyával, zabbal, búzával és kukoriczával, esetleg egy holdat hagynék legelőnek is (tak. répával vegyest). Mennyi megmunkálási költségre számíthatok ez idén. Aztán mitérvő legyek az elhanyagolt szőlővel és az akáczerdővel?

Válaszukért eleve is köszönetet mondva, vagyok

K. Z.

Kérdés. Chilisalétrom, vagy kénsavas-ammoniak?

Melyik légenytrágya hatásosabb a chili vagy a kénsavas ammoniak rétekre? Mikor szórandók ki? Szives válaszáért köszönet és hála.

IV. I.

Kérdés. Magrépa ültetés.

Néha oly drága a répamag, hogy igazán gondolkozóba ejt, vajjon nem volna-e érdemes azt házilag előállítani? Mennyit terem a magból egy k. hold? Mi a legjobb növénytávolság a kiültetendő magrépánál? Mennyi q magrépa kell egy k. holdra?

F. E.

Kérdés. Wedder használati jelentősége.

Az hiszem ezen lapokból olvastam nem régegy cikkben a Wedderről, melyet búzáknak tavasszal többszöri boronálására használnak, később pedig hallottam, hogy szintén ezen eszközt a kukoriczánál is használják, minek folytán annak első kapálása el is maradhat.

Mivel ezen eszközt nem ismerem, kérnék felvilágosítást ennek szerkezete és gyakorlati haszna felől. Hol lehet ezen eszközt beszerezni?

B. I.

Felelet. Buza chilisalétromozása című kérdésre.

Őszi, avagy tavaszi kalászosok chilizése még mindig eredménnyel jár, bár márczius elején gyorsabban hatott volna, mert a márcziusi hó csapadék mindjárt feloldotta s a növény gyökerezéséhez jutatta volna nitrogén tartalmát. Egyáltalán csak az esetben nem fejtene ki hatását, ha huzamosabb száraz idő állna be, mondjuk 3—4 hétig tartó. De ez ki van zárva és csak ritka esztendőben fordul elő, mert hiszen dus harmatos éjjeleken is feloldódik s ha a talaj kellő nedvességű, a felülete nem kérgesedett el annyira, hogy éjjelenként meg ne nedvesednék, ez esetben is érvényesül a chili. Ugy a homok, valamint az agyagtalajon egyaránt biztos vele a siker, csak a homoknak nagyobb a nitrogén szükséglete kémiai összetételénél fogva, mert nincs benne annyi humusz és nincs akkora nitrogén képző baktérium flórája. A talajba bo-

ronálni nem feltétlenül szükséges, mert amúgy is hat, de azért indokoltabb a boronálása, mivel ezzel a talaj légjárhatóságát is elősegítjük s egyzersmind a hajcsövességet is korlátozzuk általa, a mi szintén kedvező a növényzetre.

Szücs János.

Felelet. Kaszálók létesítése árnyékos gyümölcsösben című kérdésre.

A kérdést két szempontból kell mérlegelni, mert egy rókáról két bőrt lehuzni nem lehet. Ha kaszálót akarunk létesíteni, akkor a kérdésben czélzó szaklap által adott tanács helyes. De nem a gyümölcsösben.

Égész kis külföldi könyvtárt tanulmányoztam át, nem is említve a sok angol nyelven megjelent újabb műveket (főleg amerikaikat) és az Experimental Stationok (kísérleti telep) bulletinjeit és kivéve egyet, mely a gyümölcsstelepitésről szüföldön szől, melyben egy újabb ültetési mód van leírva, a mely lapjaink egyik régebbi évfolyamán meg is jelent, sehol sem találtam oly leírást, mely kaszálón, vagy legelőn ajánlja a gyümölcsfák ültetését. Ugy látszik, ez magyar specialitás. Ilyet azonban legelőkön — nem kis bámulatomra és ámulatomra — már láttam és nem egyet, nemkülönben a szőlőben, mely vagy a szőlőnek, vagy a gyümölcsnek válik kárára. Ha szélesen lesznek a gyümölcsfák ültetve, 30—36 lábnyira, egy a sorok közti ültetés valamely kápnövényzettel megengedhető, de nézetem szerint is csak addig, míg a gyümölcsös teljesen kifejldött. De bármiféle fűmű annak kárára van, mert a gyümölcsös területének földjét művelni, szellőssen vagy légjárhatóan tartani fontos kellék. A gyümölcsfák ágainak föltelvé növesztése és az oldalágak lenyeseése a gyümölcsészet abc-je ellen vétkek, mert hiszen éppen az oldalágakon terem a legjobb, legszebb és legtöbb gyümölcs. Avagy a bokorfa- (Buschbaum, bush-tree) kultúra, eltekintve a nedvkeringés gyorsabb voltától, nem azt czélozza-e, hogy minél rövidebb törzs mellett több oldalág nőjjön és azok, különösen a külső periferián, gyümölcsössel telve legyenek. Hiszen a havó eső, napfény nem ér, ott egy sem lesz termő ág.

Tanácsom az volt, ma is az és lesz, hogy a gyümölcsös tisztán czéljának szolgáljon és mindenféle kombinációs termeléstől mentes legyen, mert hiszen annak művelése és ápolása nem is oly könnyű, mint a köztudatban gondolják. Gondoljunk csak a védekezésre a rovarok és betegségek ellen. Ha ezeknek megfelelően, akkor lesz egészséges és értékes gyümölcsünk. Egy rókáról két bőrt lehuzni — megismételelem — lehetetlen, mert kérdéstevőnek sem gyümölcse, semkaszálója nem leszen.

B. G. F.

Felelet. Cseresznye értékesítés című kérdésre.

Ha sok a cseresznye, akkor az értékesítés meglehetősen egyszerűvé válik abban az esetben ha az kemény, szállításra alkalmas fajta. A kérdésből azonban azt látjuk, hogy az ottani cseresznye valami lágy könnyen romló fajta. Ez megnehezíti az értékesítést. Hogy jó, szállításra alkalmas cseresznyéhez jussanak, át kellene a fákat oltani valamely kemény, ropogós és vagy nagyon korai, tehát olyan fajtával, a melylyel elsőként lehetnek a piacon, vagy pedig valamely nagyon késői fajtával. Az ilyen fajtákat viszik a nagykereskedők a legszivesebben és az ilyenekért helybe küldik a gyűjtő ügynökeiket is, a kik rendszerint még a fán veszik meg a termést.

Ha az átoltás nagy nehézségeket okozna, akkor nem marad más hátra, mint a gyümölcsöt feldolgozni. A feldolgozása többféle lehet. A leggyorsabb lenne a cseresznyét részben aszalni. Ez azonban csak akkor czélszerű, ha nagyszemű a cseresznye. Az aszalást szövetkezve kellene tömegesen intézni, erre a czélra alkalmas egyszerű aszalókon. Az aszalásra a nőket lehetne első sorban beoktatni. A finom aszálványnak van megfelelő vevő köre. A nagyon puha lédús cseresznyéből azonban sokkal czélszerűbben lehetne még befőtteket és főleg pedig igen finom izt (lekvárt) készíteni, a mely ha jól és gondosan van előkészítve, nagyon kelendő czikk. Az ilyen iz-készítést, hogy egy kitűnő, szép és piaczképes árut nyerjenek, szintén szövetkezettel kellene végezni és erre ügyes, megfelelő nőket alkalmazni. Lehetne családonként, házálag is elkészíteni az izt, de ekkor az értékesítés lenne ismét nehezebb.

Ha izt főznének, akkor szövetkezve, erre a czélra legalkalmasabb Walser-féle izfőző üstö-

ket kellene beszerezni, ezekben könnyen, gyorsan és aránylag kevés fáradsággal lehet az izeket megfőzni. Miután ott szilva is van, ebből is készíthetnénk aszalványokat (Ryder aszalókon) és izeket. Ily módon szövetkezve, jövedelmező gyümölcsipart lehetne teremteni.

Végül a cseresznye pálinka főzése is czélszerűnek és jövedelmezőnek ígérkezik. Hogy ezt czélszerűen berendezhessék, ajánlatosabb lenne a m. kir. földmívelésügyi miniszteriumtól vándor szeszfőzőket és szakértőt kérni, a ki rövidesen beoktatná a lakosokat. Ugyanekkor vándor aszalókat is kérhetnének. Különben a cseresznye feldolgozásáról és értékesítéséről legközelebb részletesebben fogunk szólni.

K. — d.

Felelet. Kert öntözés című kérdésre.

A konyha kert öntözésére legczélszerűbb és gyakorlatilag a legjobb lenne az u. n. mezőgazdák zuhatag kutját alkalmazni, a mellyel könnyen lehet dolgozni. Ezen kut a bolgár rendszerű kutak elvén kis csöbrökből készül és oly könnyű járata, hogy egy 10—12 éves gyerek is óraszám elhajthatja. Én egy ilyen kuttal egy 600 □-öles kertet bolgár rendszerű csatornázás mellett kitűnően látom el vízzel. Miután a konyhakertben az öntözés fölülről nem szükséges, a csatornák által nagyon könnyen lehet a vizet a kútból az egész kertbe elvezetni és a növényzetet állandóan vízzel ellátni. Ez a berendezés lenne a legegyszerűbb és egyúttal a leggazdaságosabb is.

K.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felhívjuk lapjaink azon t. olvasóit a kiknek előfizetése április hó elsejével lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expediciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre	16 korona.
Fél évre	8 „
Negyed évre	4 „

A „Gazdasági Lapok“
kiadóhivatala.

HIREK.

Uj élelmiszertörvény Franciaországban. A francia földmívelésügyi kormány élelmiszer-törvényjavaslaton dolgozik, amit szándéka a nagyon elharapódzott és a kivitelet is fenyegető hamisítások meggátlása érdekében mielőbb a kamara elé terjeszteni. A tervezet rendkívül magas pénzbüntetést kontemplál egyáltalán minden élelmiszer hamisításra, valamint érzékeny büntetéssel akarja sújtani azokat, akik hamis mértékkel dolgoznak. Valóban drákói szigorral, 6 hótól 12 hónapig terjedő fogházbüntetéssel sújtaná ellenben a javaslat-tervezet az olyan hamisítást, amely az ember egészségét veszélyezteti. A legérdekesebb mégis a tervezetben az a kifejezésre jutó szándék, hogy a befolyó büntetéspénzek közintézmények létesítésére, az általános morál javítására és az alkohol elleni küzdelemre lennének fordítandók.

A drágaság és a mezőgazdasági postacsomagok. A Magyar Gazdaszövetséget élénken foglalkoztatja a közvetítés terén tapasztalható visszaélések megszüntetése és ennek egyik hathatós eszközének tartja a mezőgazdasági postacsomagok meghonosítását. Az egyesület hivatalos lapjának a „Gazdaszövetség“-nek most megjelent számában érdekes fejtegetéseket talál az olvasó erről az időszerű kérdéstről. A „Gazdaszövetség“ szerint a mezőgazdasági postacsomagok rendszeresítése egyszeriben közelebb hozná a fogyasztót a termelőhöz. A barom-

fitenyésztő, tejtermelő, gyümölcsstermelő, zöldségtermelő nem volna kénytelen akármilyen kevés termésével a városi piacot felkeresni, fuvarra élelemre s piaci díjakra költeni, vagy pedig közvetítőnek eladni baromfit, vaját, turót, gyümölcsöt, zöldséget, hanem összeköttetésbe lépve egy-két fogyasztóval, 40—50 kilogrammig postára adhatná áruját, mert a posta 80—100 fillérért a lehető legsürgősebben továbbtaná az ország legtávolabbi városába, vagy falujába úgy, hogy a czimzett fogyasztónak érte sem kell menni a postahivatalba, mert házhoz viszi a posta a csomagot, amint megérkezik. A drágaság leküzdésében minden jóra való törekvést támogatni kell, amely a gazdák jogos érdekeit nem sérti. Ime, még boldogult főszerkesztőnk Ordódy Lajos ált. megpendített Colis agricoles-ok létesítése már termékeny talajra talált.

Sortrágyázóvetőgép bemutatása. Végzet ért az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a hatvani czukorgyár gazdaságában rendezett sortrágyázóvetőgép bemutatása. A nyilvános bemutatón az OMGE-et Krolopp Hugó titkár és az egyesület műszaki bizottságát Balla Mihály miniszteri tanácsos képviselték. A gépeket műszaki szempontból Karkovány Ákos műegyetemi adjunktus ismertette, a sortrágyázással elért eredményről pedig Gyárfás József, az országos növénytermelési állomás vezetője tartott előadást a gazdáknak. Összesen hat darab különféle rendszerű sortrágyázó vetőgépet és 12 darab speciális répavetőgépet mutattak be. A bemutatással egyidejűen végezték el a növénytermelési kísérletet is árpával és czukorrépával, a melynek eredményéből fogják megállapítani az egyes gépek használhatóságát. Az uradalom részéről Koppély Géza társtulajdonos és Minarik János jószágigazgató buzgólkodtak a bemutató sikere érdekében.

A fejérmegyei gazdák tanácskozása. A „Fejérmegyei Gazdasági Egyesület“ gróf Esterházy László elnöklésével Székesfehérvárott rendezett igazgatóválasztmányi ülésén több vármegyei mezőgazdasági munkás kitüntetésére nézve hoztak határozatot. Ezután a Komárommegyei Gazdasági Egyesület által ter. vett műtrágyagyár ügyével foglalkoztak és az előkészítő bizottságba Koller Pál másodelnököt küldték ki. A szarvasmarhatenyésztés fejlesztése céljából Sárkeresztes, Moha, Csákvár, Vértesboglár, Sósut, Etyek Dunapentele, Baracs, Sáregres és Alap községekben tenyészüző és tehéndijazást rendeznek. Feliratot intéznek a pénzügyminiszterhez a Thanaton-szőlőmoly ellenes szer forgalombahozatala tárgyában, majd tudomásul vették a folyó év telén tartott háziipari tanfolyamok és gazdasági előadások eredményéről szóló titkári jelentést. Végül elhatározták, hogy a magyar Gazdaszövetség siófoki gazdanagygyűlésének sikere érdekében az egész vármegyére kiterjedő mozgalmat indítanak, tiztagu bizottságot küldvén ki a megyebeli gazdaközönség szervezésére.

A telepítés közművelődési tanácsban. Széll Kálmán elnökle alatt tartott legutóbbi közgyűlésén a közművelődési egyesületek központja az általa tervezett kulturbank kapcsán foglalkozott a telepítés és parcellázás kérdésével is. Bernát István irányozta rá a tanács figyelmét azokra a pusztításokra, melyek a magyar földbirtokot érik s az idegen kéz terjeszkedésére főleg a felső vármegyékben. Utalt a poroszok poseni telepítéseire s indítványára, melyet a tanács Berczik Árpád és Sebess Dénes felszólalásai után helyesléssel fogadott, elhatározták, hogy a parcellázó és telepítő javaslatnak betérjesztését csatlakozva a Magyar Szövetséghez megsürgetik a kormánytól.

Egyházi javak eladása Romániában. Néhány hét előtt megirtuk, hogy a román kormány törvényjavaslatot terjesztett elő az egyházi javak megváltása és parcellázása tárgyában. A kormánynak végre nagy nehézségek árán sikerült, hogy a parlamentben az 1,000,000 holdat kitevő egyházi vagyon parcellázásáról

és eladásáról szóló törvényjavaslatot megszavaztassa. A román kisbirtokosokra nézve ezen rendkívüli fontossággal bíró törvény értelmében az ingatlanokat 8—40 holdnyi parcellákban fogják eladni. Vételár fejében az ingatlan átvétele alkalmával 10 százalék fizetendő, a vételár fennmaradó részét pedig 40 év alatt kell törleszteni.

A munkásnép és kisgazdák oktatása Fejérmegyében. A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület most fejezte be a tél folyamán rendezett háziipari tanfolyamokat és ismeretterjesztő gazdasági előadásokat. Háziipari tanfolyamot két községben hol 58 munkás nyert kiképzést a fűzfa és gyékény fonásból. Ismeretterjesztő előadás 59 tartatott 27 községben. Az előadásokon mintegy 2400 hallgató vett részt. Az előadások tárgyát okszerű növénytermelés rét és legelő javítás, trágyázás, műtrágyák helyes alkalmazása főként gazdakörök és állatbiztosító szövetkezetek alakítása körébe vágó dolgok képezték. Előadások után az előadó a hallgatósággal mindig megbeszélést is tartott. A tél folyamán a megyében 7 gazdakör és 1 állatbiztosító szövetkezetet alakított az egyesület. Több községben pedig a gazdakör és állatbiztosító szövetkezet alakítása folyamatban van. A 17-ik honvéd gyalogezred legénysége részére felállított gazdasági tanfolyamon az előadások még folyamatban vannak.

Gazdasági Előadás Budapesten. Az I. kerületi Népművelődési Egyesület f. hó 21-én este a főiskola dísztermében gazdasági előadást tartott a kerület és a környék gazdaközönségének „a műtrágyázásról“. Az előadó ifj. Széll Mihály volt.

Mezőgazdasági munkások közvetítése. A felvidéki miniszteri kirendeltség a gazdasági munkások közvetítését is programjába véve, Trencsénmegye területén megszerezte a mezőgazdasági-munkások számát, a napi kereset nagyságát, valamint az élelmezés módozataira vonatkozó adatokat. Ezek szerint a megye területén 25.000 mezei munkás van. Közülük 6000 belföldön keresi kenyerét, 19.000 pedig jórészt Morva-, Cseh- és Poroszországban. Az utóbbiak közül mintegy 14.000 szivesebben vállalna azonban Magyarországon munkát. Szerződést kizárólag az egész gazdasági évre kötnek. Tavasszal és ősszel a napszám 80—140 fillér között változik. Aratásnál 180—270 fillér a napibér. A természetben való járandóságot megfelelő pénzértékben is elfogadják. A szerződést a közjegyző előtt kötik meg. A miniszteri kirendeltség Zsolnán szívesen segít a szerződés megkötésénél egy a munkásoknak, mint a munkaadóknak.

Védekezés a vetőmaghamisítók ellen. Az elmúlt évben világszerte uralkodott nagy szárazság folytán a legtöbb takarmánynövény magtermése csekély volt. Tekintettel arra, hogy a nagy kereslet mellett napirenden lesznek a gyakori hamisítások és egyéb visszaélések, átiratban fordult a kassai m. kir. vetőmagvizsgáló állomás az összes érdekelt hatóságokhoz, felkérvén őket a hathatós ellenőrzésre és visszaélések szigorú megtorlására.

**BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilok**

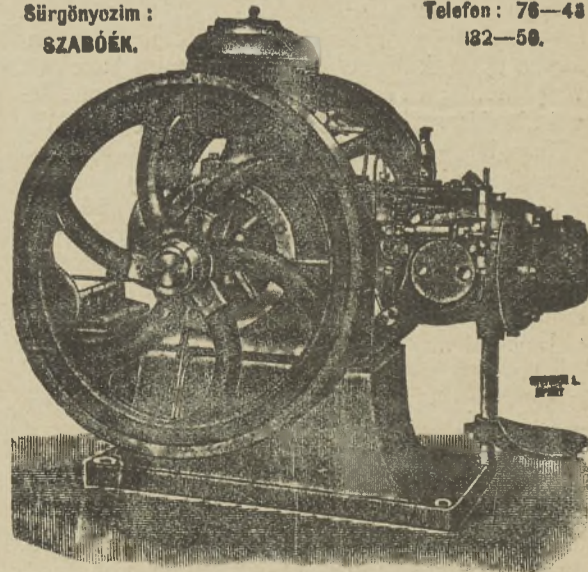
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA özégnél

Budapest, V. Váci-körút 26 szám.

kaphatók.

Sürgönyozim:
SZABÓÉK.

Telefon: 76—43
182—58.

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS RÉSZLETVE

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, kösvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyuvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben
és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

folytonosan arra törekedni, hogy a bokor túl sűrű ne legyen, mert akkor nem terem.

A málna a földet hamar kiéli s így azt gyakran kell trágyázni, e mellett azonban czélszerű minden 3—4 évben egyszer át is ültetni.

Balogh Bálint.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten a kereslet kielégítő volt és a szeszárok a legutóbbi jegyzés szerint zárnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 224—225 kor., adózatlanul 85—86 kor., míg ellenben másodkézből és vidéki finomítottok részéről olcsóbb ajánlat volt.

Denaturált szesz nagyobb kínálat mellett 73 koronáig kelt el hordóval együtt kötésre és 73—73.50 kor. zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről folyó termelési időnyre 1.50—2 jegyzésen alól. Új termelési időnyre 71—22 kor. voltak ajánlatok 1x árban. és jegyzésen alól 1.50—2 kori

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 79—80 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	224.—225.— K
Finomított szesz adózatlan	85.—86.— »
Élesztőszesz adózva	223.50—224.— »
Élesztőszesz adózatlan	—.—.—.— »
Nyers szesz adózva	222.—223.— »
Denaturált szesz	73.—73.50 »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. március 29-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekből 160 szekér réti széna, 15 szekér muhar, 11 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, szekér takarmányszalma, egyéb takarmány 7 szekér (luczerna és zabosbüköny stb.), — zsák szecska.

A forgalom igen élénk. Arak q-ként fillérben a következők: Réti széna I. r. 910—1060, réti széna II. r. 660—880, réti széna csomagolásra 540—600, muhar 940—1140, zsupszalma 420—540, alomszalma 360—440, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 1000—1160, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska —. Összes kocsiszám —. Összes súly —, kilogramm.

Napijelentés a gabonatózsdéről.

1912. március hó 19-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 12 fillérrel, az októberi buza 12 fillérrel, az áprilisi rozs 18 fillérrel, az októberi rozs 18 fillérrel, az áprilisi zab 25 fillérrel, az októberi zab 9 fillérrel, a májusi tengeri 7 fillérrel emelkedett.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 kg. 23.70 K, 1000 mm. 80 kg. 23.40 K (felső), 900 mm. 80 kg. 23.40 K (felső).

Pestvidéki: 400 mm. 80 kg. 23.55 K, 300 mm. 79.5 kg. 23.10 K, 200 mm. 79 kg. 23.20 K, 100 mm. 79 kg. 23.20 K.

Dunai: 4040 mm. 78.5 kg. 23.25 K.

Felsőmagyar: 300 mm. 79 kg. 23.20 K.

Rozs. 100 mm. 19.60 K kp. p., 200 mm. 19.55 K kp. p., 500 mm. 19.60 K kp. p.

Zab. 300 mm. 19.40 K kp., 100 mm. 20.55 kp., 100 mm. 20.40 K kp., 100 mm. 20.30 K kp., 100 mm. 19.60 K kp., 150 mm. 20.10 K kp.

Az árák 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	22.94 K
Buza májusra	22.94 »
Áprilisi rozs	20.00 »
Zab áprilisra	19.62 »
Tengeri 1912. májusra	17.52 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzésel. Dara (gríz) —, 0. sz. királyliszt 33.80, 1. sz. lángliszt 33.20, 2. sz. lángliszt 32.60, 3. sz. zsemlyelisz (külns.) 32.00, 4. sz. zsemlyelisz 31.40, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.00, 6. sz. kenyérliszt 30.00, 7. sz. kenyérliszt, közép 29.80, rozsliszt I. 29.20, rozsliszt II. 27.40, rozsliszt III. —, korpa, finom 16.80, korpa, durva 16.80 K mm. Tengeriliszt —23—28, tengerikása —30—32 K kg.

Készáru-tózsde 1912. március hó 29-én.

Fajta	Hektoliterenkint súly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliterenkint súly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	23.—	23.20
"	76	—	—	80	23.05	23.30
"	77	—	—	81	23.15	23.45
"	78	22.75	23.10	82	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	22.80	23.—
"	76	—	—	80	22.95	23.15
"	77	—	—	81	23.10	23.25
"	78	22.65	22.90	82	—	—
Pestvidéki	75	—	—	79	22.80	23.—
"	76	—	—	80	22.95	23.15
"	77	—	—	81	23.10	23.25
"	78	22.65	22.90	82	—	—
Bánsági	75	—	—	79	22.95	23.15
"	76	—	—	80	23.05	23.25
"	77	—	—	81	—	—
"	78	22.75	23.—	82	—	—
Bácskai	75	—	—	79	22.95	23.20
"	76	—	—	80	23.05	23.30
"	77	—	—	81	—	—
"	78	22.75	23.10	82	—	—
Rozs elsőrendű új					19.75	19.95
középmínőségű (új)					19.55	19.75
Árpa takarmányaru elsőrendű					19.10	19.60
másodrendű					—	—
Köles					—	—
Zab elsőrendű (új)					20.50	20.70
középmínőségű (új)					19.90	20.20
Tengeri beföldi új					17.65	18.—
román v. bolgár					—	—
Repczekáposzta					—	—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felölts szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

FOWLER-féle GŐZEKE-

garnitúra, teljesen felszerelve, 14 éves, jutányos áron eladó. Szíves megkeresések **MOSSE RUDOLF** hirdetési irodájába, Bpest, **Andrássy-ut 2., G. B. 250** alatt kéretnek.

Dugványról gyökereztetett 2 éves rendkívül gazdag gyökerű

Auvernas gris, Furmint, Muscat Ottonel, Piros Chasselas, Semillon blanc, Szerémi zöld, Veltelini piros

vessző van eladó, ezenként 60 koronáért. Cím:

Unghváry László szőlő és borgazdasága, **Czepléd.**

A szőlészeti idény közeledtével felhívjuk a t. gazdaközönség szíves figyelmét az

eredeti dr. ASCHENBRANDT-féle bordói porra és rézkénporra,

mely védekezési anyagok a peronospora és lisztharmat ellen évtizedes tapasztalatok szerint **legjobban beváltak.**

✓ Szíveskedjék a szükségletet mielőbb megrendelni. A porok szállítása tetszés szerint megállapítható időben történhet. ✓

✓ Kötelességünknek tartjuk a t. gazdaközönséget figyelmeztetni, hogy hason néven értéktelen utánzatok jönnek ujabban forgalomba. Csakis oly Aschenbrandt-féle porokat kell elfogadni, melyek a Magyar **MEZŐGAZDÁK Szövetkezetének** bélyegével vannak ellátva. ✓

Árák:

	borderói por:	rézkénpor:
50 kilogrammos zsákokban kg.-ként	62 fillér,	45 fillér.
10 és 5 kg.-os zsákokban kg.-ként	66 fillér,	49 fillér.
2 kg.-os dobozokban	67 fillér,	50 fillér.

Megrendeléseket elfogad és részletes ismertetést küld

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezet
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

ELADÓ

20 drb borjas simmenthali tehén, úgy tenyésztésre, mint tejelésre kitünőek.

Bővebbet tulajdonosnál:

Grün Bernáth, Homonna, bérsgazdaság.

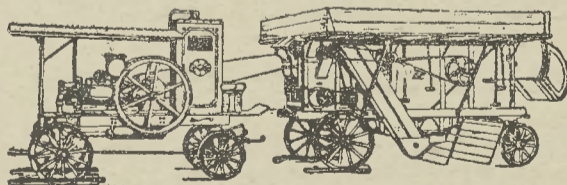
A. BEHREND gépgyár és vasöntöde, **Gardelegen.**

Benzinlokomobil-eséplőszerkezetek. ♦♦♦♦ Nyersolaj- és szivógázmotorok.

Tökéletes gyártmány. Eddig el nem ért munkaképességével és rendkívül olcsó üzemköltségével minden más gyártmányt felmul. Igen kedvező fizetési feltételek. Venni szándékozók forduljanak bizalommal hozzánk.

Magyarországi vezérképviselőt:

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI SZAKIRODA
Budapest, VI., **Andrássy-ut 2. (Fonciere palota.) Telefon 170-68.**

Mezőgazdasági és szerzőgépek. Mindennemű szerszámok, műszaki- és gazdasági fel-szerelések. ♦♦♦♦ Műtrágya. Kőszén. ♦♦♦♦ Gépolaj. ♦♦♦♦

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** — Ára **3 korona.** Ajánlott küldéssel **3.45 korona.** Utánvétel küldve **3.65 korona.** Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV. Múzeum-körut 7.**

Tolnamegyében mintegy 1400 m. hold elsőrendű szántó föld, **Bihar megyében** 560 m. hold többnyire szántó föld egy tagban, avagy **kisebb és nagyobb** részletekben eladó.

Magyarország északi részén nagy kiterjedésű **erdőbirtok eladására** nyertünk megbízást, melyből a szántó föld mintegy 3000 holdat tesz ki. Az erdő külön is eladás tárgyát képezheti, mely erdő nagy része szántó földde alakítható. **Parcellázásra alkalmas birtokot veszünk.**

Ajánljuk a legkitünőbb **quiedlinburgi répamagokat** és pedig: **vauriac, oberndorfi, eckendorfi olajbogyó sárga, Mammuth vörös takarmányrépamagokat, arankamentes eredeti stájer lóherét és luczernát a legnemesebb fajokat, gondosan tisztítva és kiválóan csiraképeseket.**

Szállítunk mindennemű **gazdasági gépeket, olajat, zsiradékot, mütrágyát, raffiaháncsot, kékkövet, zsákot és ponyvát.**

Birtokokra törlesztéses **kölcsönt és mezőgazdasági hitelt** nyújtunk előnyös feltételek mellett.

A „Nemzeti Pénzváltó r. t. Parcellázó osztálya“ BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. ♦♦ (HAAS-PALOTA) ♦♦

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakzerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA
vasszerkezeti gyára
BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.
Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árajegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

Steier vörös lóheremag,

eredeti vetés, magas fekvésű vidékről, viharálló, selyemmentes, származása bizonyítvánnyal igazoltatik, plombálva küldetik szét, 50 és 100 kg. mennyiségben, 2-20 koronával kilogrammonként, zsákkal együtt, míg a készlet tart, Graz déli-vasút állomásról. 500 kg.-os rendelésnél 2.— korona, 1000 kg.-nál 1-95 korona. Tisztaság, csiraképeség és származás garantáltatik. Minta kívánatra ingyen küldetik. **Verband der landwirtschaftlichen Genossenschaften in Steiermark Graz, Franzensplatz 2.**

FRANK BERNÁT, Tapolca (Zala m., Balatonvidék) ajánlja saját telepén termelt nagymennyiségű **szőlőoltványait, riparia portalis**

alanyon, legjobb bor és legnemesebb csemege fajokban. Oltványaim jól sikerültek, szép hajtással és dugyökézzel bírnak.

forduljon minden érdeklődő, ki szült fektet elsőrendű fajliszta anyagra

NAGYENYED= re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemeték,
sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, kertésznövények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK
(elsőrendű árú) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen. —

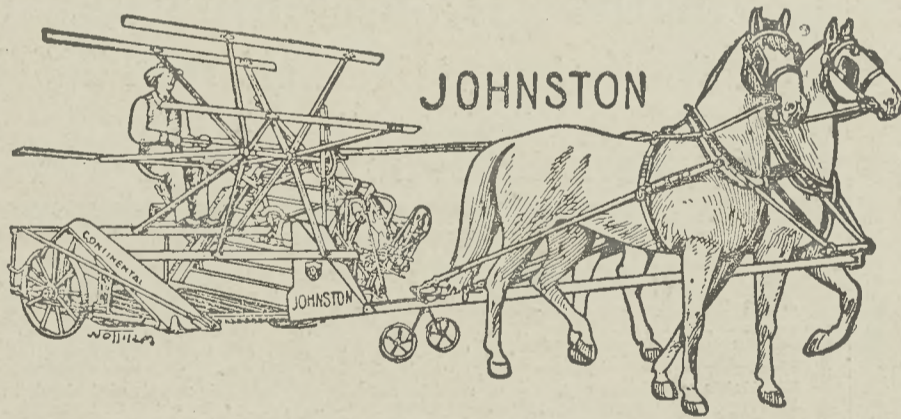
FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

„QUADRÁT“ EGYETEMES TENGERMÜVELŐ.

Mint három vagy négy soros □-es fészekvájó és kapológép

az egyedüli eszköz, mely a hazai viszonyok között, de különösen nehéz művelési talajokon, a négyzetes tengeri művelés pontos és olcsó keresztülvitelére alkalmas. **SZABADALOM** a világ összes agrikulturn államaiban bejelentve.

Megrendelhető:
Andrényi Károly és Fiai vasnagykereskedő cégégnél,
NAGYVÁRADON.
Kívánatra prospektus bérmentve.

Az
eredeti amerikai
„JOHNSTON“

kévekötoző- és marokrakó aratógépek, fűkaszáló-, szénagyűjtő- és forgató-gépek

ugy tökéletes munkájuknál, mint tartós szerkezetüknel fogva

az első helyet foglalják el.

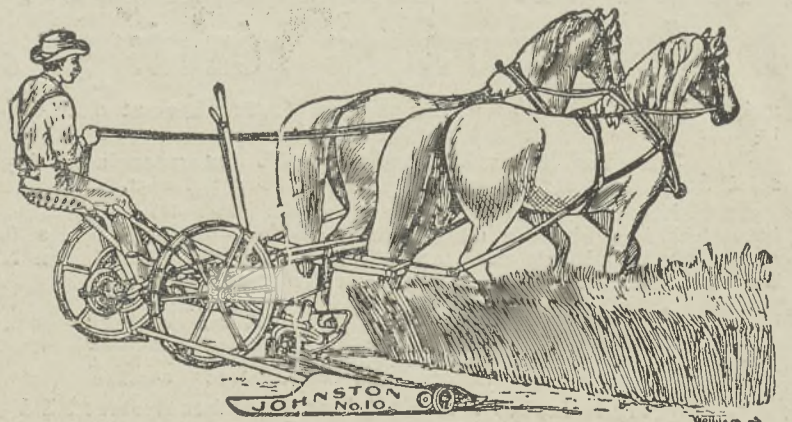
Ábrás leírással és árajánlással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

A Heller-féle „KING“ gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban! A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifzetődik.

PITTORE ÉS TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1. Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek

Préselt búzaszalmát és zab szalmát

szállít elsődrendű minőségben és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Zombor.

Minden kétséget kizáróan, a szerkezeti tökéletesség és gazdaságosság legmagasabb fokán álló benzinlokomoblok, cséplőkészletek, fekvőleges benzin és nyersolajmotorok, Diesel-motorok, szivógáztelepek, továbbá a hirneves szab. „Kincsem“ vetőgépek, oróhajtású morzsolók, lóherafejtő és minden egyéb gazdasági gépek legolcsóbb bevásárlási forrása

Szücs Ödön
mezőgazdasági és ipari gépkorsodalmi vállalatánál
BUDAPEST,
VI. k., Nagymező-utca 66. sz.
Árjegyzékkel, prospektusokkal és költségelíránnyal, kívánatra ingyen szolgál

Erdélyi Kereskedelmi Társaság
Fodor és Társai
megbízásokat elfogadnak
jármos ökrök, tinók,
sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett, gyorsan és jutányosan, direkt forrásból közvetítik.
Czlm: Erdélyi Kereskedelmi Társ. Kolozsvár, Kossuth-Lajos-utca 37. sz. alatt.
Telefon 311. Interurban

VALÓ-
di francia különlegesek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebbre beszerezhetők
Polgár Sándornál BUDAPEST,
VII., Erzsébet-kört 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen.
Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágotott a „Gazdasági Lapok“-ból

Elsődrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök,
ugyszintén
1 és 2 éves magyarfajú Erdélyi ökörborjuk
minden időben nagy választékban kaphatók
ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt,
Szolnok-Doboka megye.)

Alulirotnál a tiszacsemete iskolából ez évi őszi és a jövő évben tavaszi kültetésre ákác-csemete, Mauthner magból, három éves válogatott 30 korona, két éves 10-13, egy éves 5-9 koronáig ezrenként, **gleditschia** három tüskés, élő sövénynek, két éves 8-12 koronáig, egy éves 4-7 koronáig ezre, kisebb-nagyobb mennyiségben. Továbbá 250 hektó jómindőségű ezerjő, rizling és kövidinka bor, kótaji pince és köles-hordó használatra eladó. Rendelések és részletes árjegyzék iránti levelek 1912. március 10-ig Kótaj, azontul Tiszalökre címzve küldendők.

Dobos Imre
ny. főszolgabíró.

AVENARIUS CARBOLINEUM
a legjobb faconserváló máz,
35 éven át bevált.
Árajánlat stb. díjmentesen.
Avenarius-Művek
Ligetfalu (Pozsony).

ELSZAKITHATATLAN
MUNKÁSRUHÁK
világhirűek.
Kazántisztító Molnár Permetező
Gépező Tűzoltó ruhák Vizmentes
Vinczellér Orvos Köpenyek.
Lakatos Festő Kötények.
Gazdász Auto Iroda kabátok
és bármely más hivatáshoz szükséges munkásruhák.
Kérjen ingyen és bérmentve árjegyzéket.
GUTMANN J. és TÁRSA
BUDAPEST, VII/9. Rákóczi-ut 16. szám.

Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vaskazetták új és használt, 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüstés aranydiszítősűkek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új eszköpenyek, halinacsizmák, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergék, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyepelősárazak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban, mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20745. — A küldemény utánvétel eszközöltek. — Nem alkalmas tárgy kiserelték. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

KLISEÉKET
MINDENMŰ NYOMTATVANYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
KÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINNOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENGERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK.

LISTER-féle eredeti angol benzinmotorok.
Használható egy helyben és vontatható. Legkevesebb égetési anyag használat. Minden hatóerőre alkalmas!
2 1/2 - 8 HP-ig. Mágnes vilámsági gyújtás. Egyszerű használatbahelyezés. Kedvező fizetési feltételek. Az általában ismert „LISTER“-féle tejfű főzők készítése.
Árjegyzék és költségvetés díjtalanul.
R. A. LISTER & COMP. Ges. m. b. H.
WIEN, III/2 Hintere Zollamts-strasse 9.
Ismétleladók és ügynökök kerestetnek.

Kivonat MICHL ISTVÁN tatatóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:
Készlet gyökeres 1/2 millió. Árjegyzék kívánatra bárkinek küldetik bérmentve! Sima-készlet 2 1/2 millió.

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres száza ezre	Sima száza ezre
BORFAJ:		
Burgundi fehér	—	—
Erdői (fehér Bakar)	—	1.20 9.
Erdélyi Leányka	—	—
Ezerjő	8.— 60.—	1.— 7.—
Fehér Bogdányi dinka	8.— 65.—	1.40 10.—
Furmint	6.— 50.—	1.20 8.—
Izsákl sárféher	8.— 70.—	1.80 14.—
Mézesfehér	6.— 50.—	1.20 10.—
Mirkovácsi	8.—	1.40 12.—
Mustos	6.— 50.—	1.40 10.—
Olasz rizling	—	1.— 5.50
Pozsonyi fehér	—	1.80 12.—
Rajnai Rizling	—	—
Rakk	—	—
Rulandi	7.— 50.—	—
Szerémi zöld	6.— 50.—	1.40 10.—
Szlanka menka	8.— 70.—	1.50 12.—
Zöld Sylváni	6.— 50.—	1.50 12.—

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres száza ezre	Sima száza ezre
Bogdányi dinka	—	piros
Kövidinka	—	piros
Szlankamenka	8.— 70.—	1.50 12.—
Tramini	7.— 50.—	—
Kadarka nemes	6.— 50.—	fekete
Nagyburgundi	—	—
Oportó	—	1.50 10.—
CSEMEGEFAJ:		
Chass. blanc. croquant fehér	9.— 70.—	1.50 12.—
Fontainebleau	10.— 80.—	1.50 12.—
Gama Drome	—	2.— 16.—
Napoleon	—	—
Fontain. rose	10.— 80.—	3.— 20.—
rouge	10.— 80.—	2.50 16.—
Imperial rouge	10.— 80.—	2.50 16.—
Negropont	10.— 80.—	3.— 20.—
Tokaj angevine	—	—
rouge croquant	9.— 70.—	1.50 12.—

A szőlőfaj neve	2 éves gyökeres száza ezre	Sima száza ezre
Muscat Alexander	—	fehér
Lunel	—	—
Otonel	9.—	1'80 15.—
Musc. frontignon rouge piros	—	2.— 16.—
Hamburg	15.—	4.— 30.—
Calabrial	12.—	3.— 20.—
Csabagyöngye	30.—	7.— 50.—
Ezredéves Emlék	—	3.50 25.—
1 éves	10.— 70.—	—
Ferdinand Lesseps	—	—
Genuai óriás	—	3.50 25.—
Kossuth Lajos	15.—	4.— 30.—
Madelaine angevine	10.— 80.—	—
royal	—	—
Passatutti	10.— 80.—	1.80 12.—
Rosa minna di Vacca piros	—	3.— 25.—
Vegy. csemege exquisit fajok	8.— 80.—	2.50 20.—
kiváló jó	7.— 60.—	2.— 12.—
Izabella	—	—

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendőek, melyért csupán saját kiadásaimat számítom fel. A vevők fajtiszták, szokványminőségűek, peronospora, oidium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/2 előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsődrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet“ nyert. — Több ezer elismerőlevél tanuskodik, — többek közt Ófelsége, állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

SOK BORT

szüretelhet,
ha idejében
PERMETEZ
avalódi javított

BRIXENI **KRISTÁLY AZURIN** NAL,
mely a legmegbízhatóbb védőszer
Kapható mindenütt.

Molnár M. és Társai

műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése
Budapest, VI. Ker., Gyár-utca 21/o.
Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépjármű, gépszij stb. legolcsóbban.

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országsherte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és József-aknai tömörszenünket

ajánjuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat R. T.

Budapest, V., Arany János-u. 29.

Dinnyemag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtszta, kitünő minőségű válfajokban kapható.

Sárgadinnyék: Achnebát, Ananász zöldhúsu, Ananász vörshúsu, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsu, Bomba zöldhúsu, Composité, Composité sárgahúsu, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi prescott cantaloup, Sirimpecek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kaesánka, Turkesztán gömbölyt, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsu, Turkesztán sárgahúsu, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui téli.

Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aranyárgabéti, Debreczeni korai, Fazekas-féle, Fehérbéti, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Ónody-féle, Páratlan Sámsoni.

Fajtánként:			
50 szemes adag	5 fészeknek kétízbeni vetésére		—20 K.
500 "	50 "	"	1.80 "
1000 "	100 "	"	3.— "
2500 "	250 "	"	7.— "
5000 "	500 "	"	12.— "
10000 "	1000 "	(egy holdra való)	20.— "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál.

BIRÓ PÁL kertgazdasága DEBRECZEN.

Ugyanott különböző Ananász, Skarlát és hónapos fajú szamóca, plánták kaphatók, 10 drb 60 fill., 25 drb 1.20 K, 50 drb 2 K, 100 drb 3 K, 1000 drb 20 K.

Takarmányrépamag.

Néhai gróf Pálffy János hagyatékához tartozó Pozsony vármegye Szárazpatak intézőségi kerületében 6 métermázsza sárga boggyó kg.-ként 2.10 kor., Alsónyárasd intézőségi kerületében pedig 12 métermázsza oberndorfi sárga kg.-ként 2.40 kor. kiváló minőségű répavetőmag, míg a készlet tart, eladó. Vételár beküldése ellenében 5 kilón felül bármily mennyiségben a megrendelést közvetlenül az illető uradalmi intézőség eszközli.

Központi iroda:

Pozsony, Szilágyi Dezső-utca 21.

MÉHKASOKAT

gyékényből szállítok, közönséges kupkas 1 kor., igen nagy felső lyukca 1'50 kor., átmeneti 2'40 kor., a két utóbbi Hane-mann-ráccsal ellátva. **Matyuska István, NagyKároly.**

A legkiválóbb fajú nemesített

gyümölcsfák

kaphatók

Hoffmann Ignác

Szeged

ujszegedi 50 kat. hold területen levő

gyümölcsfaiskolájában.

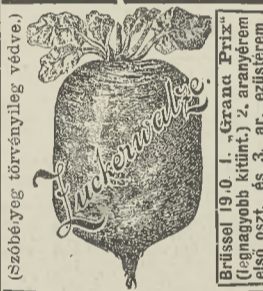
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Takarmányrépák,

gazdag termések és jól eltarthatók legyenek és lehetőleg sok tápértékkel (cukor) bírjanak. Mind-ezen előnyökkel bír a talaj fölött fejlődő, vöröses-sárga húsu

eredeti friedrichswerthi takarmányrépa

„cukorhenger“ (Zuckerwalze).

A „Zuckerwalze“ dugványozásra is nagyon alkalmas. Jó osztraképes, utolsó évi mag mázsája 125 márká, kisebb mennyiségűnél megfelelő ár-emelés, 5 kg.-os postacsomag bérmentve 15 márká. Bővebbet tartalmaznak a tudósítások, melyek ingyen és bérmentve küldetnek felhívásra.

Domäne Friedrichswerth 69 (Thüringen),
Domänenrat Eduard Meyer.

Haszonbérbeadó

körülbelül 240 magyar hold birtok Kürth községben (Komárom megye) fővonal mellett. Haszonbér évi 5500 korona és az adó. **Azonnali vagy őszi átvétel.** Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos. Uradalmi bérlőség **Magyarkimle** (Moson megye).

szőlő trágyázása.

Irtá: **ORDÓDY LAJOS.**

Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel **3.45 K.** Utánvétellel küldve **3.65 K.** Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában
Budapest, IV., Múzeum-körut 7.

Folyékony aluminium-Frico.

Hidegen használható, festésre kész, azonnal száradó, rozsdavédő és diszfestő, állandó ezüsfényű, hűálló, időjárásnak és nedvességnek ellenáll, fémes hővezető tartalommal, nem oxidál, nem homályosodó, kiadós (1 kiló 12-14 m²-méter kétszeri festésre elegendő) fűtőtestek, gőz- és hűtőcsövek, kémények, motorrészek, rácsok, kályhaköpenyek, kályha ajtók, gépek, vas, ércz, fa, falazat, üvegfestésére, ugyszintén a cizinezés pótlására.

Frischauer és Társa

Bpest, VII., Gizella-ut 43.
Telefon 52-70

Eredeti felsőinntali és montavonal tenyésztés- és tejelő-marhát

közvetít előnyösen **Anlon Hell,** Inst. Tirol. A piaci viszonyokról 68 árjegyzésekről készséggel szolgál felvilágosítással.

20 évre nyerünk takarmányt egy sertés részére, ha 30 m² méter területű földön 300 gyökérdugványt ültetünk el a kaukázusi Symphytum vagy Comfrey-takarmány növényből. Minden talaj-nemen megterem s minden éghajlat alatt és 20 éven át évenként 6 gazdag termést ad zöldtakarmányból, mely egészséges és tápláló s mindenféle állat, de különösen a sertés által szívesen fogyasztatik. (Lásd: Jelentés a „Mitteilg d. deutschen Landw. Gesellsch.“ 3000 q levél hektáronként.) Szállítunk pontos növénytermelési utasítással. a) **Comfreydugványt** 300 dbot 5.— K., 100 dbot 2.— K.

800—1000 mázsa gumóhozamot ad hektáronként

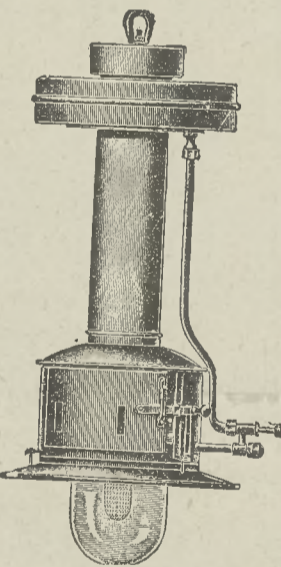
egy másik Kanadából származó takarmánynövény a Helianthi növény. Ezen Helianthi gumók dr. J. Kochs szerint **négyszer oly nagy tápértékkel bírnak, mint a burgonya** és nemcsak kiválóan értékes takarmány sertések, marhák, juhok és lovaknak, de belőle nagyon izletes és tápláló főzeléket is lehet készíteni 100 növénygumó 4.— K, 10 drb 60 fillér- **40 burgonya egy bokorban,** sőt ennél is több éretett el vevőink értesítése szerint a mi **Eldorado-Étkezési-Burgonyánkkal.** Ültetésre szállítunk ebből 50 kgot 11.— K, 25 kgot 6.— K, 12 1/2 kgot 4.— K, és egy posta csomagot 2 K-ért. **Ujabb legkorábbi sárga juniusi burgonya,** az eddig tenyésztett legkorábbi étkezési burgonyából 50 kg 12 Márka, 25 kg 7 Márka, 12 1/2 kg 4 Márka, és egy postacsomag (5 kg) 4 Márka.

Képes árjegyzéket bérmentve küld:

WOELFERT & CO.
Saatgut-Export,
ERFURT 67. (Deutschland).

Wolthmann-burgonya

400 métermázsza válogatott gumó Tolmács állomáson 7 és fél koronával métermázsánként eladó. Intézőség **TOLMÁCS,** Nógrád megye.

A modern világítás csodája;

INVERT lefelé égő
vezeték nélküli
„UNIO“ magasfényű
petroleum izzólámpák.

OLCSÓ VILÁGÍTÁS pályaudvarok, csarnokok, utak, gazdaságok, gyárak, kávéházak, vendéglők, üzletek belső és külső világítására.

Gyönyörű fény! Egyszerű Kezelés!

Robbanásmentes! I. H. I. utcazi világításra mintegy 1110 gyertyafény. I. H.-IV.-belső. I. H.V. külső világításra, mintegy 180 gyertyafény.

SCHVARCZ JÓZSEF és társa
Budapest, VI., Váci-körut 53.

Tenyész juh eladás.

Bérbeadás folytán a gróf Harnoncourt-féle uradalomban Écskán (vasutállomás Nagybecskerek Torontál megye) eladó:

310 db posztógyapjas merinó anyajuh,
370 db Rambouillet anyajuh és
30 db 2 éves Rambouillet tenyész kos.

Közelebbi adatokkal szolgál a

Központi tisztartóság Écskán.

„CLIMAX“
 nyersolajmotor
 Pénzt takarít meg!!

Legolesőbb, legbizto-
 sabb üzemelő. — Ver-
 senyképes árak. —
 Elsőrangú minőség. —
 Több 100 referenzia.

Bachrich és Társa
 motorgyári fióktelep
 Budapest, V/v., Szabadság-tér 17.
 (Tűzde-palota).
 Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnycim: „CLIMAX“

Szőlőoltvány-eladás

Az idei esztendő a **peronoszporának** óriási mód kedvezett és ez az oka, hogy az egész országban nagyobb pusztításokat is végzett. Ellepte nagyrészt az oltványokat és vesszőket is és aki ilyen oltványból vagy vesszőből ültet, eredménytelen lesz a telepítése.

Büszkén állíthatom, hogy összes oltványaim és vesszőim **mind egy szálig peronoszporamentesek** és így nemcsak kifogástalan anyagot, de hosszúéletű főkét is adok vevőimnek. Minden érdeklődőt szívesen látok, hogy ezen állításom valódiságáról **személyesen** győződjenek meg.

Csoda- szőlő; a legbővebben termő szőlő. 100 hektolitert terem holdanként s a mellett jó zöldfehér bort ad.

Pozsonyi fehér; legújabb európai hybrid, 1 hold 70-80 hlt. terem. Rendkívül buja növesü s így öreg szőlőkben a hiányok pótlására alkalmas, már az első évben 150 cm. magasra megnő. Bora kitünő, nem rothad, ez a jövő szőlője.

Muscat Ottonel; a legfinomabb bort termi; zamatos erős, cukorfoka október közepére 26-28 fok, igen bőtermő, gyenge borok feljavítására alkalmas. **Ezek ára:**
 1000 gyökeres fásoltás ... 200 korona
 1000 2 éves gyökerű fás vagy zöldoltás ... 220 korona
 1000 gyökeres zöldoltás ... 180 korona
 1000 sima zöldoltás ... 100 korona
 1000 gyökeres nemes vessző ... 50 korona
 1000 sima nemes vessző ... 20 korona

Szőlőoltvány legjobb fajokban.

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű, egyedül alkalmas régi telepek földözésére, ezre ... 210 K
 Gyökeres fásoltvány, ezre ... 190 K
 Gyökeres fásoltvány szépséghibával, olyan kötelezettséggel, hogy 95% megered belőle, ezre ... 95 K
 Gyökeres zöldoltvány, ezre ... 180 K

Sima zöldoltvány, ezre ... 95 K
 Gyökeres Ripária Portális I., ezre ... 36 K
 Gyökeres 2 éves I., ezre ... 40 K
 Sima Ripária Portális I., ezre ... 20 K
 Sima Ripária Portális vékony II., ezre ... 7 K
 Gyökeres hazai nemes vessző, ezre ... 36 K
 Sima hazai nemes vessző, ezre ... 8 K
legjobb fajokban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogy ha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaadom.

Csabagyöngye legkorábbi és legfinomabb csemegefajta, még alig kapható. Szaporítani legajánlatosabb. 1 db gyökeres oltás 32 fillér., 10 db 3-20 kor., 100 db 32 kor.; 1 sima 16 fill., 10 db 1-60 kor., 100 db 16 kor. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok. Rendelésnél az ár negyedrésze előlegül beküldendő, a többit utánveszem.

— Árjegyzék ingyen. —

SZÉKELY I. JÓZSEF, Gyöngyös, Szent Urbán-templom.

Állandó borkiállítás.

A „Növénygazdasági Lapok“ (szerkesztője és tulajdonosa Liptai Albert, a „Borászati Lapok“ társszerkesztője) f. évi március hó 30-ától, azaz a lap megindulásának napjától kezdve

Budapest, X. ker., Tisztviselő-telep, Delej-utca 25. sz. I. emelet 4. ajtószám alatt
állandó borkiállítást rendez,

a melyen **bemutatóra és kostolóra** kerül egyelőre a 20 legjelesebb termelői borértékesítő szervezet és a legkiválóbb szőlősgazdák borkollekciója.

Természetesen csak magyar borokat mutat be.

A kiállítás és kostoló célja a jó, tiszta, megbízható magyar boroknak minél szélesebb körben való terjesztése.

E célból nemcsak a magyar gazdaközönség és magyar kereskedővilág figyelmét hívja fel, hanem minden erejével a **nagy fogyasztóközönséget** is igyekszik meghódítani, meginvitálván azt a sajtó útján és egyéb módon a borkiállítás megszervezésére. Nem utolsó sorban fogja a **külföldi kereskedővilág** figyelmét is jó összeköttetése révén ez új intézményre ráterelni.

A „Növénygazdasági Lapok“ a borok értékesítése céljából **megrendelő lapokat** tart készletben, a melyeket a kiállítást látogatók, ha úgy tetszik, rögtön ott a lap kiadóhivatalában töltenek ki, és a mely megrendelőlapot a kiadóhivatal a **legközelebbi postával** az illető termelői szervezetéhez, illetőleg szőlősgazdához juttat.

Ezen a borkiállításon természetesen **minden magyar szőlősgazda** részt vehet kész, palackkért boraival, nemcsak az egyelőre kiszemelt 20 termelői borértékesítő szervezet és a legjelesebb szőlőbirtokosok.

A bornak üvegenkinti és hordóra számított ára (az üvegek és hordók ürtartatmányának feltüntetése mellett) is megadandó.

E tekintetben arra kérjük a termelői szervezeteket és szőlősgazdákat, hogy ne — mint eddig, sajnálatos szokás volt — a **maximális, legnagyobb** árát jelöljék meg, hanem azt az árat, a mely mellett tisztességes polgári hasznot biztosítva maguknak, **hajlandók** át is adni a bort.

Minél élénkebb és tömegesebb lesz a szőlősgazdák részvétele ezen az állandó borkiállításon, annál jobb, hasznosabb eredményt várhatnak.

Keresse minden magyar szőlőtermelő, a kinek kifogástalanul kezelt bora van, ambícióját abban, hogy ezt a jelentőség teljes kiállítást felkeresse árujával.

Hazafias üdvözléssel

a „NÖVÉNYGAZDASÁGI LAPOK“ kiadóhivatala
 Budapest, X., Tisztviselő-telep, Delej-utca 25.

**Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.
Kézi, manilla és „Eagle“ aratógép kévekötözők kartellen kívül.**

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **35-92.**

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

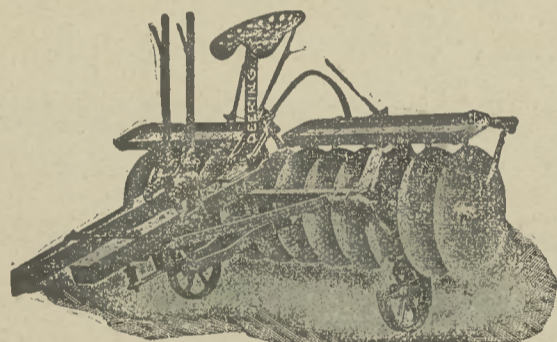
nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

„DEERE“-féle amerikai négyzetes kukoricaültetőgépek, Deering-féle eredeti amerikai aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszalógépek és tárcsásboronák

legkitűnőbb minőségben, továbbá a valódi „Sack“-féle ekék, vetőgépek, grubberok, boronák, valamint kitűnő szőlőmivelési eszközök, ugyszintén javított eredeti

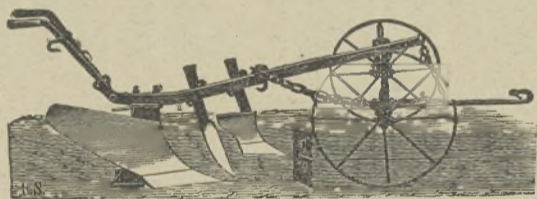

„DEERE“ kukoricaültető gép.

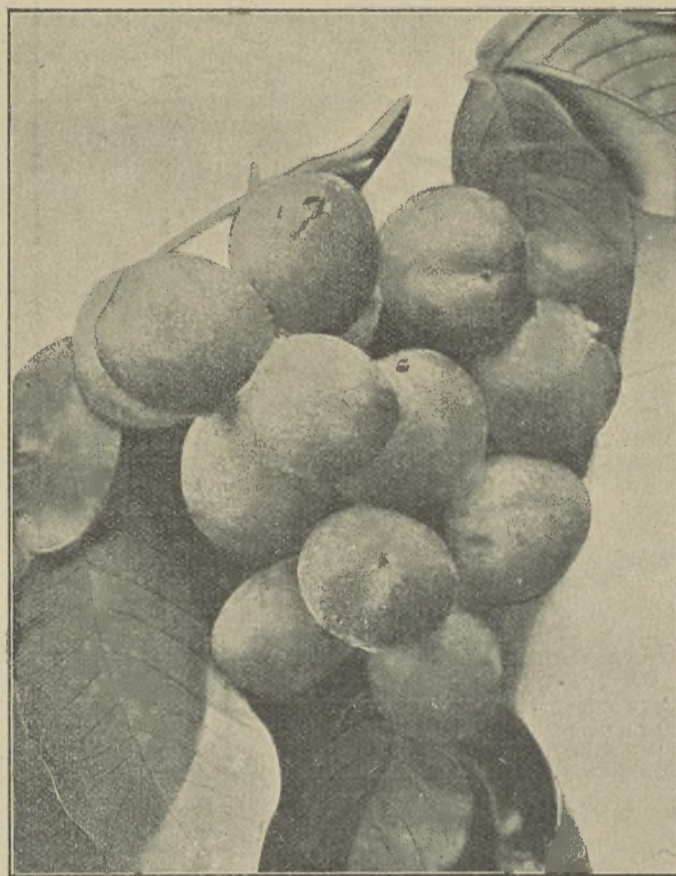
„Westfalia“ műtrágyaszórógépek, nemkülönböztetve legkitűnőbb szecs kavágó- és répavágógépek, eredeti amerikai „Ohio“ kukorica szártépőgépek (Schredder). Kayser-féle gabona-centri-

fugák, „Apollo“ meszelő- és permetezőgépek, szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Valódi SACK-féle aozéleke.

A kertészet csodafája fűrtös diófa!

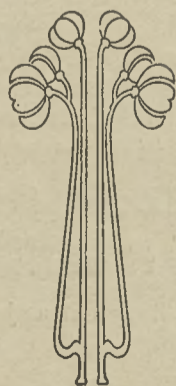
Ezen diófaj bőtermőségéről 1904. év szeptember 12-én 76. ügyszám alatt közjegyzői hitelesítést vettem, mely szerint **5 fűrtön vagy nyélen 60, azaz halvan drb diót** mutattam be. Azóta lefolyt nyáron **16 diós fűrtök** is voltak a fán. Megérdemli ezen faj, hogy minden házikertben, szőlőben, nyaralóban legalább egy fának hely kerítessék. Tavaszra kiadható 4-5-6 éves csemeték készlete korlátolt. A fa gyorsnövésű teljesen télálló, gyönyörű árnyék- és haszonfa.

BUDING ADOLF, Billéd (Torontál megye.)

Szőlőoltványtelep r.-t. Gyöngyös

ajánl:

Gyökeres I. oszt. fásoltványt
Gyökeres I. „ zöldoltványt
Sima I. „
Gyökeres szépséghibás fásoltványt

Gyökeres I. oszt. riparia portalis vesszőt
Sima I. „ „ „
Gyökeres II. „ „ „
Sima II. „ „ „

Gyökeres európai nemes vesszőt
Sima „ „

Legolesőbban, legjobb fajokban. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

SZŐLŐOLTVÁNYTELEP R.-T., GYÖNGYÖS.